

Siunausta pienen elämäään

Kasteen herkässä hetkessä kummit
ja vanhemmat siunaavat lasta.

Kasteesta, kastejuhla ja kummeista, sivut 8-9.

27.9.2012

Kirkkopaatti

Kesällä Porissa kulki kirkko-laiva tai ainakin puolikas paattia, jossa oli Kirkko Porissa -purje. Laiva on perinteinen kirkon symboli. Se kertoo turvasta elämän merellä ja yhteydestä toisten kanssa. Siinä korostuu toiminta yhteiseksi hyväksi ja erityisesti pienimmistä huolehtiminen.

Aika ajoin on ollut niitä, jotka ovat eri perustein torjuneet toisten mukanaolon. On niitä, jotka halusivat puhdistaa laivan ei toivotuista matkustajista. On myös niitä, jotka eivät itse halua olla mukana ja yrittävät estää toisiaikin pääsemästä kirkkolaivan matkustajiksi.

Nämä pohdinnat ovat monesti liittyneet keskusteluun kasteesta. Ihmisen yksilöllisyyttä korostettaessa on todettu, että lapsena ei pitäisi kastaa. Näin tekevät sekä ne, jotka perustelevat kantansa hengellisen näkemyksen pohjalta että ne, joiden perustelu nousee uskonnotomasta elämäntavasta. Kasteessa meidät merkitään kirkkolaivan matkustajaluetteloon. Kastamatta jäävien lasten kohdalla, joku on tehnyt päätöksen, että heitä ei liitetä kristillisen seurakunnan yhteyteen. Kastaminen ja kastamatta jättäminen ovat molemmat lapsen puolesta tehtyjä ratkaisuja. Se on kuitenkin hyvä, että kirkkolaivasta ei kukaan toinen ihminen voi potkia pois eikä oikeastaan estää sisään pääsemistä. Kirkkolaivan kapteenilla on keinonsa.

Tuntuu hyvältä, että kirkon symboli on yhteyssyötä korostava laiva. Samassa veneessä oleminen on muutenkin tullut globaalisti ajankohtaiseksi talous ja muiden kriisien aikana. Toivottavasti Porin puolikas kirkkopaattikin voi muistuttaa yhteenkuulumisesta ja toisista huolehtimisesta.

Kari Erkkola päätoimittaja
kari.erkkola@evl.fi

Enkelien nimikkopäivä

Voimme välittää toisillemme enkelien viestiä tähän maailmaan: Ei pelätä, uskotaan Vapahtajaan ja pidetään huolta toisistamme.

Syyskuun 29. päivä on ollut jo 400-luvulta lähtien omistettu ylenkeli Mikaelille. Suomen luterilainen kirkko viettää tänä vuonna mikkelinpäivää sunnuntaina 30.9. Pyhäpäivää vietetään enkelien ja lasten nimikkopäivänä ja monissa seurakunnissa on tullut tavaksi kokoontua mikkelinpäivän perhejuhliin. Noormarkussa osallistumme tulevana sunnuntaina eri-ikäisiä yhteen kokoavaan sukupolvijuhlaksi.

Sunnuntain evankeliumiteksti (Matt.18:1-10) asettaa lapsen uskon esikuvaksi ja kertoo, että lasten enkelit saavat taivaassa katsella joka hetki taivaallisen Isän kasvoja. Olisiko meillä aikuisilla edelleenkin oppimista lapsen luottamuksesta Jumalan näkymättömään maailmaan?

Jokin aika sitten yksi lastenlapsistamme, Adeliina (silloin 4 v.) totesi illalla vuoteessa 5-vuotias isosisko vieressään: "Koetan saada Taimia nukkumaan, minua itseä ei pelota niin paljon, kun tiedän, että enkeli on aina vieressä." Ihmisen perusturvallisuuden tunne syntyy ja vahvistuu varhaislapsuudessa ja suojelusenkelikertomukset ovat osaltaan olleet sitä tunnetta luomassa monen meidän kohdalla. Tarvitsemme ja kaipaamme kaiken ikäisinä enkelin välittämää viestiä Jumalan sydämeeltä: "Älä pelkää."

Raamatussa puhutaan paljon enkeleistä, heidät mainitaan yli 300 kertaa. "Eivätkö enkelit ole palvelevia henkiä? Heidät lähetetään palvelemaan niitä, jotka saavat osakseen autuuden."

"Herran enkeli on asettunut vartiioon. Hän suojaa niitä, jotka palvelevat Herraa, ja pelastaa heidät."

Psalmistä 34:8

Hepr.1:14. Mikkelinpäivänä saamme perehtyä Raamatun opetukseen enkeleistä. Jumala on luonut enkelit taivaalliseksi sotajoukokseen ja palvelijoihin. Enkelien tehtäviin kuuluu taistelu pahan valtaa vastaan. Enkelit toimivat sanansaattajina ja suojelejoina. Enkelit myös ylistävät taivaallisen kuoron ylönoussutta Kristusta: "Ylistäkää Herraa, te hänen enkelinsä, te voimalliset sankarit, jotka hänen sanansa kuulette ja hänen käskynsä täytätte." Ps. 103:20

Uskon silmin saamme nähdä välähdyksiä näkymättömästä. Taivas on totta, Jumalan todellisuus enkeleiden on lähellä meitä. Voimme ottaa oppia Raamatun enkeleistä. Meistä ei enkeleitä tule, mutta voimme ihmisinä toisillemme välittää enkelien viestiä tähän maailmaan: Ei pelätä, uskotaan Vapahtajaan ja pidetään huolta toisistamme.

Kirkkokäsikirjan mikkelinpäivän rukouksen sanoin: Herra Jumala, taivaallinen Isä. Sinä lähität enkelisi kulkemaan edellämme ja suojelemaan meitä elämämme kaikissa vaiheissa. Tiedämme, ettei sinä jätä meitä. Kuitenkin olemme malttamattomia, hätäilemme ja pelkäämme. Anna meille levollinen mieli ja auta meitä jättäytymään turvallisesti sinun suojaasi. Tätä rukouksemme Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä.

OUTI PENTTINEN
DIAKONISSA
NOORMARKUN SEURAKUNTA

Laulumailla

Näinä päivinä on isäni äidin merkkipäivä. Mummo täyttää 95 vuotta! Sydämessä tuntuu lämpöä muisteluksella lapsuuden aikojen yhteisiä hetkiä, mummon kotia ja kaikkia karjalaisia juttuja, joita sain kuulla. Paljon sain myös neuvoja. Miten kampa pestään, piirakka rypyttetään tai miten tuuletetaan tehokkaasti, mutta lämpöä säästään. Kasvoveden käyttöä en ole vielä aloittanut kunnolla, vaikka sain selkeitä ohjeita, jopa mihiin suuntiin pumpulia kannattaisi iholla liikutella. No, ehkäpä tässä ehtii vielä.

Mummon elämäntarina on burja evakko-urteen kaikkineen, elämä ei kohdellut häntäkään ainoastaan silkkihansikkain tai kasvo-vesin ja kuva karjalaisesta taistelijanaisestä välittyi minullekin jo pienenä tyttönä silmät pyöreinä tarinoita lavetin reunalta kuunnellessani. Niitä tarinoita oli paljon ja varmasti oli myös paljon asioita, joista ei puhuttu. Karjalan laulumaat tulivat kai jollain lailla rakkaiksi, myyttisiksi paikoiksi ja selviytymisen elämäntyylinä saattoi tulla jopa ihanteeksi.

Kuluneena kesänä pääsin jälleen katsomaan noita laulumaan tienoita ihan elävässä elämässä. Pihlavan nuori seurakuntaportukka tempaisi kunnan varainkeruun pystyyn ja sai kokoon suuren osan matkarahoista. Vietimme suurimman osan aikaa Pietarissa, suurkaupungissa, joka pesi kasvojaan ensi vuoden 400-vuotisjuhlavuotta varten. Nevan rannalta näki paljon historiaa, tuli avistuksia monenlaisista menneen käänteistä. Yhden illan vietimme jopa upeassa keisarillisessa teatterissa balettia seuraten.

Kontrasti olikin valtava, kun jatkoimme kohti Kanneljärven ystävyysseurakunnan pikkukylää. Kylätiet pölyisivät kun löysimme pienelle kaupalle, jossa ruokapuolella ei selvinnyt venäjäntaidoton, kaikki oli palvelutiskien takana. Pikkumökkinä ja muutaman harrastuskerrostalon muodostamassa taajamassa seiso riikki pommittujen kirkon torni ja rauniot, joille pieni seurakunta oli rakentanut kokonutemispaiikkansa matalaan lisäsiipeen. Siellä pihlavalaisnuoret lauloivat kauniisti ja kanneljär-

veläiset olivat kattaneet kahvipöydän täyteen. Onneksi oli jotain sinne vietävääkin, kun tarjoamiset pakattiin meille vielä mukaan eväiksi. Karjala ei ole sama kuin mummon sielun lähtessä, mutta puusto, vesistö, linnunlaulu, ilmapöly ja lämmön laatu muistuttavat menneestä. Inkeriläis-mummo Tyynen puhe Kanneljärvellä kulki myös aivan samoin kuin oman mummoni laulava ja lempeä puheen nuotti.

TERHI RÄTY
NUORISOTYÖNOHJAAJA

Porin Kirkkosanomat

Julkaisija: Porin evankelis-luterilainen seurakuntayhtymä. **Päätoimittaja:** Kari Erkkola. **Toimitussihteeri:** Maija-Leena Seppälä. **Toimitusneuvosto:** Porin seurakuntien viestintä- ja neuvottelukunta. **Osoite:** Hallituskatu 9 b, 28100 Pori. **Puhelin:** 0400 309 815. **Internet:** www.porievli.fi. **Sähköposti:** tiedotus@porievli.fi. **Kustantaja:** Kustannus-Osaketieto Kotimaa, PL 279, 00181 Helsinki. **Jakelu:** Itellä posti oy. Jakeluhuomautukset Itellalle. **Ilmoitusmyynti:** Jaana Mehtälä, p. 020 754 2309, 040 509 4962, faksi 020 754 2343. **Yksityistilaus:** 8 euroa vuosikerta. **Seuraava numero ilmestyy 25.10.2012**

Piispantarkastuksen yhteinen valmistelu on innostanut kirkkoherra Heimo Hietasta sekä Anna-Kaisa Valajaa Ahlaisista ja Anne Roosia Reposaaressa.

Piispaa odotellaan jo ilolla

Valmistelut on tehty, piispa voi tulla.

Syyskuun viimeisen viikonvaihteen piispantarkastusta on Ahlaisissa ja Reposaaressa valmisteltu jo hyvä tovi. Turun piispa Kaarlo Kallialaa seurueineen odottaa molemmissa seurakunnissa iloisella, mutta samalla hieman jännittyneellä mielellä. Piispaa pääsee kuitenkin tapaamaan suhteellisen harvoin: edelliset piispantarkastukset Ahlaisissa ja Reposaaressa olivat 2000-luvun alkupuolella.

Valmistelut yhteistyönä

Kahden rannikkoseurakunnan yhteistä piispantarkastusta on valmisteltu hyvässä yhteistyössä.

Reposaaressa olen kokenut piispantarkastuksen suunnittelun hienona yhteisenä tekemisenä. On tuntunut tosi kivalta olla saman pöydän ääressä ja tutustua myös siihen toiseen puoleen Heimon työstä, kertoo seurakuntaneuvoston jäsen Anne Roos.

Kommentti saa kirkkoherra Heimo Hietasen nyökkäilemään.

Tällainen hyvä hallinnollinen yhteistyö on oikeastaan tämän piispantarkastuksen synnyttämää kun yhdessä ollaan asioita suunniteltu. Yhteisiä retkiä, kerhovieleiluja ja tapaamisia niin diakonia- kuin perheyssäkin on toki aiemminkin ollut. Parina viime kesänä on mm. järjestetty yhteinen perheiden toimintatapahtuma Reposaaressa Jumilassa. Yhteistyös kahden pienen seurakunnan välillä on ollut suurta.

Erilaisia mutta samanlaisia

Ahlaisissa seurakunnan asioihin vaikuttaa aina se, mitä kuntapuolella tapahtuu. Ja tietysti se, mitä on menillään seurakuntayhtymän puolella suhteessa seurakuntiin.

Ahlainen on yhteisö, joka on kaukana keskustasta ja jolla on oma ilmapäänsä. Seurakunnalla on merkittävä rooli osana sitä ilmapäänsä, kertoo seurakuntaneuvoston jäsen Anna-Kaisa Valaja.

Reposaaressa piispa pääsee Anne Roosin mukaan tutustumaan ainakin yhteen asiaan. Tuuleen ihan varmasti! Reposaaressa

piispa kohtaa myös hyvähenkisen kokonaisuuden: yhtenäisyyden, toiveikkouden ja lämmänsydämyksen. Se on ainutlaatuisia Reposaaressa: ihmiset isolla iällä, Anne Roos kuvailee.

Ahlaisissa löytyy sitä samaa hyvähenkisyyttä: Meillä on hyvin johdettu seurakunta, jossa työntekijät saavat rauhassa tehdä omaa työtä. Perustoiminnot toimivat hyvin ja ahlaislaiset kokevat seurakunnan tilat ja tilaisuudet tutuiksi ja turvallisiiksi. Erityisen iloinen olen valmistamassa yhteistyötä niin kaupungin kuin muidenkin toimijoiden kanssa, omaa mieltäni unohtamatta, jatkaa Anna-Kaisa Valaja nyökkäillen.

Vaikuttava ajankohta

Ahlaisen ja Reposaaressa seurakuntien piispantarkastus osuu tällä kertaa harvinaisen vaikuttavaan ajankohtaan: seurakuntien yhteisenä kirkkoherrana vuodesta 2006 toimint Heimo Hietanen siirtyi lokakuun alusta Porin Pihlavan seurakunnan kirkkoherraksi.

Piispa Kallialla on ainutlaatuinen tilaisuus päästä kuulemaan, mitä ihmiset tälläisessä muutostilanteessa ajattelevat ja toivovat seurakunnalta. Piispalta odotetaan myös ajatuksia kirkon työn suuntaamisesta tällä rannikkolaueella, kuvailee Heimo Hietanen yhteisiä mieliloja.

Tuomiokapituli on määrännyt vt. kirkkoherraksi Ahlaisiin ja Reposaaressa Satakunnan Kansanlähetyksen palveluksessa olevan Lars Pajuniemen. Köyliön ja Kokemäen seurakunnan kirkkoherranakin toiminut Pajuniemi aloittaa tehtävänsä heti piispantarkastuksen jälkeen 1. lokakuuta.

Ohjelmassa asiaa ja virkistystä

Piispantarkastuksen virallisissa tapaamisissa piispa Kalliala tapaa molempien seurakuntien työntekijöitä ja luottamushenkilöitä. Mukana on myös seurakuntayhtymän johtavia viranhaltijoita ja luottamushenkilöjohtoja. Viikonlopun kuluessa piispa seuruei-

Piispa Kallialla on ainutlaatuinen tilaisuus päästä kuulemaan, mitä ihmiset tällaisessa muutostilanteessa odottavat ja toivovat seurakunnalta.

neen tutustuu Reposaaressa mm. koulutyöhön, tuulivoimaan ja meripelastustöihin. Perjantaina on vespereposaaressa kirkossa.

Vesperi valmistelu on ollut minulle todella merkittävää sillä kirkossa on silloin esillä itselleni hirmuisen tärkeä työ. Tämän piispantarkastuksen myötä teos pääsee lopullisiin kehyksiinsä, kertoo kuvataiteilijakin tunnettu Anne Roos.

Yksi jännitysmomentti Ahlaisissa on perjantai-illan säätillä, ja mitä Ahlaisten erittäin aktiivisilla partiolaistilalla on mielessä, kun piispa vesperin jälkeen viettää perjantai-illan hämyssä metsään, aprikoi Heimo Hietanen hymynkaru suupielessään.

Minusta on aivan mahtavaa päästä piispantarkastuksen yhteydessä keskustelemaan ja jakamaan asioita yhdessä! Se on kuin astinlaatu: Nyt ollaan kaikki tässä, ja sitten tulee taas jotain uutta. Te menette tuohon suuntaan, ja me tänne. On suuri vahvuus kokoon-tua välillä tällaisen hienon tradition merkeissä ja tavallaan vähän juhlakin omaa seurakuntaa, innostuu Anna-Kaisa Valaja saaden Anne Roosinkin makustelemaan suussaan sanoja ja juhlimista. Hyvältä kuulemma maistuu!

Sunnuntain kirkkonoissa pappisassessori Tapani Erämaja osallistuu perhekerkkoon Reposaaressa klo 10. Ahlaisten kirkon piispanmessussa klo 10 virret lauletaan Satakunnan Kansanmusiikkiryhtymän pelimannien säestyksellä.

Risto Kupari on kirjoittanut virsiin hienot kansanmusiikkisovitukset, ja tässä onkin kyseessä kirkkomme perusmessun mukaan etenevä kansanmusiikkimessu, Heimo Hietanen kertoo.

Piispantarkastuksen loppupuheenvuorot pidetään Ahlaisten kirkossa messun jälkeen. Piispantarkastuksen päätteeksi nautitaan lähetyslounas Ahlaisten seurakuntakodissa.

RAINO SALMIJÄRVI

Hietanen Pihlavaan lokakuun alussa

Pihlavan kirkkoherraksi kesäkuussa valittu Heimo Hietanen aloittaa Pihlavan seurakunnassa 1. lokakuuta. Virkaanasettamisjuhlaa vietetään 1. adventtisunnuntaina. Edellinen kirkkoherra Pertti Hietalahti jäi eläkkeelle syyskuun alussa.

Hietanen siirtyy Pihlavaan Ahlaisten ja Reposaaressa kirkkoherran virasta, jonka väliaikaiseksi hoitajaksi on nimetty pastori Lars Pajuniemi. Pajuniemi on Satakunnan Kansanlähetyksen piirijohtaja.

Sairaalakerhon ohjaaja vaihtuu

Keski-Porin seurakunnan pitkäaikainen lastenhojaaja Maire Riihimäki jäi eläkkeeltä edeltävillä lomapäivillä syyskuun alkupuolella. Virallinen eläkeikä alkaa joulukuussa. Riihimäki on pitkään pitänyt päiväkerhoa myös Satakunnan keskussairaalalan lastenosastolla. Sairaalakerhoa jatkaa marraskuun loppuun saakka muun työn ohella lastenhojaaja Sirpa Koski. Sairaalakerho toimii maanantai- ja torstai-aamuksi klo 7.45-12.

Uusia kanttoreita

Keski-Porin ja Porin Teljän seurakuntaan on kumpaankin valittu uusi kanttori. Keski-Porin seurakunnassa on aloittanut Päivi Holkko. Seurakunta on hänelle tuttu entuudestaan, sillä hän on hoitanut sijaisuuksia Porin eri puolilla. Kanttori Juhani Kemppainen jäi keuhkokuumeen takia eläkkeelle Keski-Porista.

Porin Teljän kanttorina aloittaa Hanna Salminen, joka siirtyy Porin Ulvilan seurakunnasta. Virkaa hoiti aiemmin Saara Kukko.

Ahtikoski jätti luottamustehtävänsä

Seurakuntaneuvos Seppo Ahtikoski on ilmoittanut eroastaan Porin seurakuntien luottamustehtävistä. Synnän on paikkakunnalla muuttaminen. Seppo Ahtikoski on ollut Porin seurakuntayhtymän yhteisen kirkkovaltuuston jäsenen vuodesta 1995. Kirkkovaltuuston puheenjohtajana hän oli vuosina 1999-2010. Kirkkovaltuutetuksi hänen tilalleen tulee 1. varajäsenen paikalta sosiaalialueen Lea Peltomäki.

Lisäksi Ahtikoski on yhteisen kirkkoneuvoston varapuheenjohtaja. Hänen henkilökohtainen varajäsenensä Juuso Karihaara hoitaa tehtävää tällä hetkellä. Uuden varapuheenjohtajan valitsee yhteinen kirkkovaltuusto. Kirkkoneuvoston kaksivuotinen toimikausi päättyy kuluvan vuoden lopussa.

Köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen päivä

YK:n köyhyyden ja syrjäytymisen vastaista päivää vietetään 17. lokakuuta. Pihlavan seurakunta ja asukasajat järjestävät tuolloin tapahtuman teemalla Kuuluuko köyhän ja syrjäytyneen ääni? Dialogia köyhyydestä ja syrjäytymisestä käyvät Porin kaupungin kehittämisspäällikkö Timo Aro ja avustaja Seppo Harinen. Seurakunnan diakoniyhteydet kertovat diakoniatyöntekijät Anne Kangas ja Kristiina Isokorpi. Pihlavan asukastuvan toiminnasta kertoo Anne Levomäki. Tilaisuus Pihlavan kirkon seurakuntatalissa 17.10. klo 12-15.

Myös Pormestarinluodon seurakuntakodilla vietetään köyhyyden ja syrjäytymisen vastaista päivää sekä asunnottomien yötä. Klo 16 keskustelutilaisuus, teema Henkinen ja hengellinen köyhyys. Keskustelijoina mukana evl. lut kirkon ja ortodoksisen kirkon sekä kristillisten yhteisöjen edustajia. Klo 18 asunnottomien yö -tapahtuman yöteut sytyttävät Pormestarinluodon kirjatuvan aukiolla. Klo 18.30 paneelikeskustelu Köyhyyden periytyvyys sukupolven yli. Klo 20 alkaen vierustalla internettyöasunnottomien yön sivustolle ja yöpäiväkirjaan, ovet avoinna ja kahvia tarjolla koko yön.

Sairaalapappi kuuluu hoitotiimiin

Näin sairaalasielunhoito toimii

- yksilö- ja perhekeskustelut
- potilas- ja omaisryhmät
- henkilökuntaryhmät
- kirkolliset toimitukset
- hartaudet
- hiljaisuuden retriitit
- koulutus-, konsultaatio- ja työnohjauspalvelut

Lähtökohtina

- potilaan ja hänen elämänsä kunnioittaminen
- hengellinen huolenpito
- luottamuksellisuus
- hoitoyhteisön toimintaan ja tavoitteisiin sitoutuminen

Ota yhteyttä sairaalapastoriin, kun tarvitset

- kuuntelijaa ja keskustelukumppania
- jakamista vaikeiden kysymysten äärellä
- hiljentymistä, rukousta, ehtoollisen viettoa
- tukea omaisesi sairaatessa
- tukea surussasi tai jättäessäsi jäähyväiset vainajalle

Sairaalasielunhoitajat ovat ihmisten hädän kannattajia. Huolenpito sairaita on kuulunut jo alkuseurakunnan ajoista kirkon harjoittaman lähimmäisenrakkauden piiriin.

Yksityiskohta Kerttu Horilan veistoksesta. Kuva Hannu Salonoja.

Sairaalapapin seurakuntaa ovat potilaiden ohella sairaaloiden henkilökunta ja potilaiden omaiset.

Porin sairaalapapit

Porin Kaupunginsairaala, Noormarkun sairaala ja kotisairaala

Hannu Salonoja, sairaalapastori, työnohjaaja, p. (02) 621 3623, 0400 158 567, hannu.salonoja@pori.fi

Satakunnan keskussairaala

Raija Kiviniitty, sairaalapastori, työnohjaaja, psykoterapeutti, p. 044 730 9692 tai 02 627 6549, raija.kiviniitty@satshp.fi

Eeva-Riitta Koivisto, sairaalapastori, p. 0400 309 814, eeva-riitta.koivisto@satshp.fi

Sairaaloiden viikonloppupäivystys

Viikonloppuisin, pe klo 16 – ma klo 8 päivystävän papin tavoittaa p. 044 730 9691

Sairaalapastorit Eeva-Riitta Koivisto, Raija Kiviniitty ja Hannu Salonoja haluavat kuunnella potilaita, omaisia ja sairaaloiden työntekijöitä.

Porin sairaaloissa on kolme sairaalapappia, kaksi Satakunnan keskussairaalaissa ja yksi Porin kaupunginsairaalaissa. Sairaalapapit ovat Porin seurakuntien työntekijöitä, mutta kuuluvat sairaalayhteisöön. Pisin yhtäjaksoinen työrupeama sairaalapappina Porissa on Raija Kiviniityllä. Hän aloitti 1988 Porin kaupunginsairaalaissa, nyt työhuone on keskussairaalaissa. Hannu Salonojan tapaa Porin kaupunginsairaalaista. Kolmas sairaalapappi saatiin satakuntalaisten seurakuntien yhteistoimintasopimuksen myötä vuonna 2006. Tässä tehtäväs-

sä on ollut alusta alkaen Eeva-Riitta Koivisto.

Erityyppiset sairaalat ja erilaiset osastot muovaavat jokaisen työn painopisteitä, vaikka perustehtävät ovat samat.

Potilaskontaktien pitkäkestoisuutta ajatellen keskussairaalaissa tehdään pikamatkoja ja kaupunginsairaalaissa mennään maratonilla, kuvailee Hannu Salonoja.

Tosin keskussairaalaissakin on pitkämatkalla, esimerkiksi dialyysihoidossa käyvät ihmiset, täydentää Raija Kiviniitty.

Kännykkä helpottaa yhteydenottoa

Miten potilas löytää sairaalapapin?

— Omaa, hoitajien tai omaisten aktiivisuutta tarvitaan, toteavat sairaalapapit.

— Henkilökunnalla on hyvät tuntosarvet, heiltä tulee viestiä, samoin kotisairaanhoidosta, kertoo Hannu Salonoja. Hän tekee myös kotikäyntejä kotisairaanhoidon piirissä olevien luokse. Kotisairaalaan voidaan siirtyä myös suoraan keskussairaalaan.

Eeva-Riitta Koivisto kiittää sairaalan henkilökuntaa, joka reagoi,

kun näkee potilaan keskustelutarpeen. Kännykkäaika tehnyt sen, että potilaan on helppo soittaa myös itse. Sairaalapapit rohkaisevat yhteydenottoihin, ei tässä kynnystä ole. Jos ei itse voi soittaa, niin henkilökunta auttaa. Myös omaisten kautta hoituu usein ensimmäinen yhteydenotto.

Sairaalan käytävillä ja potilashuoneissa

Potilashuoneissa poikkeaminen on myös hyvä tapa olla tavoitettavissa. Tätä kaikki arvostavat ja soisivat siihen löytyvän enemmänkin aikaa. Keskustelut ovat sairaalapapin

tärkein työkalu. Sairaalan tarjoman hoidon lisäksi potilas ja läheiset kaipaavat vaikeina hetkinä henkistä ja hengellistä apua. Papille saa puhua kaikista asioista, ja tarvittaessa pappi viipyy potilaan vierellä. Perhekeskustelut ja omaisten kuunteleminen ovat osa sairaalatyötä.

Keskustelutarvetta on myös henkilökunnalla. Sairaalapastori on yhtä lailla tässäkin käytettävissä ja tarvittaessa yhteyksissä sairaalahenkilökunnan työterveyshuollon kanssa. Sairaaloiden kiire lisää työnohjausten tarvetta. Terveystieteiden henkilöstölle sairaalasielunhoito on järjestänyt myös hiljaisuuden retriittejä.

Sairaalapastorit ovat myös hoitohenkilökunnan perhepappeina, pyydetään kastamaan, vihkimään ja siunaamaan haudan lepoon. Esi-merkiksi keskussairaalan palveluksessa on noin 2000 henkilöä.

MAIJA-LEENA SEPPÄ

Sairaalapappeja Porissa 50 vuoden ajan

- 1.10.1962 Porin seurakuntien perustettiin sairaalapapin virka.
- 1973 vanhainkotien ja laitosten ylimääräisen lehtorin virka.
- 1982 muutetaan 1973 perustettu lehtorin virka sairaalapapin viraksi, jolloin Porin kaupunginsairaala ja Satakunnan keskussairaala saavat kumpikin oman kokovirkkoisen sairaalasielunhoitajan.
- 2006 aloittaa kolmas sairaalapappi.
- Piispa Kaarlo Kalliala saarnaa su 7.10. klo 10 sairaalasielunhoidon 50-vuotisjuhlassa Teljän kirkossa. Liturgina Katja-Maria Vilén, kanttorina Anne-Marie Grundstén, musiikkia keskussairaalan kättilöryhmä, Teljän Ilta-päiväkuoro.
- Juhlaseminaari 10.10. klo 12-16 Porin seurakuntakeskuksessa.
- Raija Kiviniityn kokoama Porin sairaalasielunhoidon historiikki valmistuu 1. lokakuuta.

Lottaperinneliitto juhlii Porissa

Lotista vaiettiin vuosikymmeniä.

Helvi Walli, Ritva Tuulos ja Eila Aalto-Setälä herättävät Mummun kammarissa ihastusta lottapukuihin pukeutuneena. Voi vain kuvitella, millaisia tunteita ja historian havinaa on ilmassa, kun Lottaperinneliitto juhlii 6.-7. lokakuuta Porissa.

Lottaperinneliiton liittokokous pidetään lauantaana 6. lokakuuta ja seuraavan päivänä 7. lokakuuta on vuorossa perinnepäivän messu Keski-Porin kirkossa ja sen jälkeen seppelleenasku sankarihaudalla. Kaikille avoin pääjuhla pidetään Suomalaisella klubilla.

Helvi Walli, Ritva Tuulos ja Eila Aalto-Setälä ovat yhdessä muiden hallituksen jäsenten kanssa olleet mukana juhlatilaisuuksien valmistelussa. Ritva on joukosta ainoa "oikea" lottia, joka Raumalla toimi muonitus- ja viestintätehtävissä, talvisodan aikaan myös sotasairaalaissa. Lottaperinneyhdistyksen voivat kuulua paitsi entiset lotat ja pikkulotat, myös kaikki ne, jotka arvostavat lottien tekemää työtä, naiset kertonut.

Marjaana Perttula

Porin Lottaperinneyhdistyksen puheenjohtaja Helvi Walli, kunniapuheenjohtaja Ritva Tuulos ja Eila Aalto-Setälä ovat yhdessä muiden hallituksen jäsenten kanssa olleet mukana juhlatilaisuuksien valmistelussa. Ritva on joukosta ainoa "oikea" lottia, joka Raumalla toimi muonitus- ja viestintätehtävissä, talvisodan aikaan myös sotasairaalaissa.

Lottaperinneyhdistyksen voivat kuulua paitsi entiset lotat ja pikkulotat, myös kaikki ne, jotka arvostavat lottien tekemää työtä, naiset kertonut.

Pikkulotaksi pääsi 8-vuotiaana

Lotta Svärd -yhdistys oli vapaaehtoinen naisten maanpuolustusjärjestö, jonka koko valtakuntaa käsittävä perustava kokous pidettiin maaliskuussa 1921. Suurimmillaan järjestö oli jatkosodan aikana, jolloin lottia oli noin 232 000. Lotaksi saattoi

liittyä 17-vuotiaana, pikkulotaksi jo 8-vuotiaana.

— Pikkulotat tekivät tarpeellista työtä äitiensä mukana kotirintamalla, juoksivat monilla asioilla, kuorivat perunoita, kuivasivat tiskettä, kuljettivat kirjeitä, luettelee Ritva Tuulos.

Talvisodan aikaan lotat leipoivat armeijalle 130 000 tonnia leipää päivässä. Maa oli jaettu piireihin, ja kullekin piirille oli määrätty sen osuus leivästä. Kuljetuksen sujumiseksi leivällä oli määrätty muoto. Sota-aajan näkkileipä tehtiin pelliä valmistetuilla neliön muotoisella muotilla. Näkkileivän pinnan kuvio saatiin aikaan kaulimella, jonka pintaan oli veistetty pyramidimaisia nystyjä. Yhteen pähylälaatikoon mahtui 17 kiloa leipää.

— Leipä leivottiin talojen uunissa. Meilläkin on edelleen tallella sodanaikaiset leipämuotit, Helvi Walli kertoo.

Puvut piiloon

Välirauhansopimuksen vedoten valvontakomisio vaati valtioneuvoston lakkauttamaan Lotta Svärd -järjestön syyskuussa 1944. Lottapuvun käyttö kiellettiin ja se vaadittiin hävitettäväksi.

— Onneksi kaikki eivät totelleet, vaan piilottivat pukunsa vintille, sanoo Helvi Walli.

Sodan jälkeen oli puute kan-kaasta, ja siksi vanhoista lottapuvuista tehtiin myös paljon pukuja ja liivihameita työille, pojille pusakoita mantteleista, jatkaa Ritva Tuulos.

Lotta Svärdin lakkauttamisen myötä tuhottiin myös sen rekisteri. Lottapuvun kauluksessa pidettyjä pikkuneuloissa on kyllä takana numero, mutta sen perusteella ei pysty enää jäljittämään, kenelle nalla on kuulunut. Osa järjestön varoista ehdittiin siirtää Suomen Naisten Huoltosäätiölle, joka huolehti lottien ja muiden sodasta kärsimään joutuneiden naisten terveydenhuolto- ja

toimeentuloavustuksista.

Lotista vaiettiin vuosikymmeniksi, kunnes 1980-luvun puolivälissä alettiin tunnustaa lottatoiminnan osuus maanpuolustuksessa. Järjestö sai valtiovaltakunnan täyden tunnustuksen vuonna 1991, jolloin Finlandia-talossa järjestettiin lottatoiminnan 70-vuotisjuhla. Juhlapuhejano oli puolustusministeri Elisabet Rehn, joka toimi pikkulottana vuosina 1943-44.

Yhdistys Poriin 1992

Finlandia-talossa pidetyn juhlan jälkeen lottaperinneyhdistyksiä alettiin perustaa eri puolille Suomea. Porin yhdistys perustettiin joulukuussa 1992, joten tänä vuonna Porin lottaperinneyhdistys juhlii myös 20-vuotistaivaltaan. Mukana olivat myös Ritva Tuulos ja Helvi Wallin, ensimmäinen puheenjohtaja ja nykyinen puheenjohtaja.

— Perustava kokous pidettiin

SYP:n tiloissa. Innostus oli valtava, ja paikalle tuli toista sataa ihmistä. Jakkarat ja pullat lopuivat kesken. Sanoen, että oma väki ei saa ottaa kuin puolikkaan pullaa, naurah-taa Ritva Tuulos.

— Niinhän lotatkin tekivät, jakoi-ivat kaiken, lisää Eila Aalto-Setälä. Yhdistyksen toiminta on ollut monipuolista maanpuolustus-, virkistys- ja kuntoutustoimintaa. Suosittuja olivat 90-luvulla erityisesti lauluillat, jotka liiton puheenjohtaja Rauli Malmberg usein juonsi. Talvisodan laulut, jatkosodan laulut, hengelliset laulut...

Sellaisen lauluillan kautta mikenä toimintaa tulisi. Kuljetin myös äitiäni lauluilloissa. Äiti oli kuulunut lottiiin, ja jos itse olisin elänyt silloin, olisin varmasti ollut lottia, Eila Aalto-Setälä vakuuttaa.

Porin lottaperinneyhdistyksen kuuluu yli 400 jäsentä.

MARJAANA PERTTULA

Paras lahja on ilmainen

Pieni Eeva-vauva nukkuu tyytyväisenä. Hän tuskin ymmärtää, että alkamassa on suuri juhla, jossa hän itse on pääosassa.

Kastepappi Esko Mattila tahtoo vielä keskustella kummien ja vanhempien kanssa kohta alkavan kastetoimituksen kaavasta. Pappi saa tietoonsa nimet, jotka van-

hemmat ovat lapselleen valinneet. Eevasta on puhuttu jo pitkään, mutta toiset nimet lyötiin lukkoon vain muutamaa tuntia ennen kastetta.

— Elina ne jostain keksi, toteaa Lauri-isä.

Sitten sovitaan, ketkä lukevat katkelmia esirukouksesta ja kuka lukee Raamatusta lastenevankeliumin. Vauvan äiti Elina Mattila kertoo, että tuore isovelji kuivaa vauvan pään kasteen jälkeen.

— Kastekynttilän sytytän sitten pöydällä palavasta kynttilästä, pappi toteaa.

Mari Ahvenjärvi

Mari Ahvenjärvi

— Pitäisikö pöydällä olla kynttilä? huomaa Elina-äiti ja on lähdössä tutkimaan kaappeja.

Pappi rauhoittelee ja ehdottaa, että käydään koko toimituksen kaava kuitenkin ensin läpi. Vielä on ainakin sopimatta mitä tilaisuudessa lauletaan.

Kastemekko kertoo sukupolvien ketjusta

Käytännön asiat on saatu selvitettyä, vauva on vielä rauhallinen. Päivän-sankari puetaan vuonna 1942 ommeltuun kastemekkoon.

Sama puku on ollut jo kahdenkymmenellä sukupolvisella, joiden nimet on kirjailtu puvun helmaan. Puvun valmisti aikoinaan isomummo Maila Hannukainen omalle esikolleen, niin ikään Eevalle, omasta puserokankaastaan. Nyt Maila-mummo pitää pientä Eevaa sylissä varovaisesti. Kahden hauraan ihmisen kohtaaminen on liikuttava. Uurteiset kädet silittävät pienokaisen tummia hiuksia, kun Maila hiljaisella äänellä toivottaa siunausta kullamurulle.

Kaapista löytyi tuikka pöydälle. Kastepöytä alkoi. Alkuvirteen Ystävää sä lapsien osaa moni yhtyi. Pappi puhuu siitä, kuinka hyvä on tulla lapsi Jumalan luo. Sitten pieni Eeva Helmi Helena kastetaan. Isovelji Elias, 2, astuu reippaasti esiin, kuivaa siskonsa tuuheat hiukset, kääntyy äitiin päin ja ilmoittaa: — Ja nyt mä saan sen keksiä, kun muut hiljentyvät esirukoukseen. Isä, kummitäti ja pappi lukevat osansa rukouksesta. Herran siunauksen ja loppulaulun jälkeen Lauri Mattila pyytää vieraita siirtymään kahvipöytään.

Lahjoja elämän matkalle

Sitten ihastellaan Eeva Helmi Helenan saamia lahjoja: helminauha, pyyhkeitä, lastenraamattu ja hamekangas. Arvokas lahja pienokaiselle ovat myös kummit.

Elina ja Lauri ovat kertoneet Eevan kummeille, että tärkein tehtävä olisi rukoilla kummilapsen puolesta. Myös yhteydenpitoa vanhemmat arvostavat. Siten kummin ja lapsen välille voi kehittyä erityinen, elämäntaitainen suhde. Näiden rinnalla tavalliset lahjat ovat vain sivuseikka.

Päivän paras lahja on kuitenkin kaste itsessään.

— Ei me oikein ymmärretä mitään kasteesta tapahtua, mutta Jumala ymmärtää ja se riittää. Eeva on kastettu Jumalan omaksi, se on tärkeintä, Elina kuvailee.

1. Maila Hannukainen iloitsee saadessaan olla mukana taas uuden elämän alussa. Elina Mattila vierailee mielellään mummolassa lastensa kanssa, jotta suhde sukupolvien välillä lujittuisi.

2. Eeva Helmi Helenan yllä kastemekko, jonka helmaan on kirjailtu nimiä jo seitsemänkymmenen vuoden ajan.

Kummitäti antaa lapselle aikaa

Mari Ahvenjärvi

Kristitty kummi – rakasta ja rukoile

Kummin tehtävänä on olla vanhempien apuna lapsen kristillisessä kasvatuksessa.

Kastettava tarvitsee vähintään kaksi kummiä, jotka ovat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon konfirmoituja jäseniä. Kummi voi myös olla kristitty, joka kuuluu Suomen evl:lt. kirkon kasteen tunnustavaan yhteisöön.

Kummina oleminen on paitsi tehtävä myös mahdollisuus erityisen läheiseen ihmissuhteeseen. Kummi on kutsuttu vanhempien rinnalla pitämään huolta lapsesta. Kummin tärkeä tehtävä on myös lapsen puolesta rukoileminen. Kummius on kirkon luottamustehtävä, jonka tarkoitus on johdattaa kummilapsi elämään seurakunnan yhteydessä.

Kummeja ei voi vaihtaa eikä kummeilta ottaa pois tehtävänsä kastetoimituksen jälkeen. Kummien lisääminen on mahdollista erityisistä syistä.

Kummilapsilta saa rakkaudenosoituksia myös konkreettisesti muodossa. Sanna esittelee Senjan tekemää helmikoruja ja linan askartelmaa enkeliä.

Sanna Anttila iloitsee kummityöstään, joiden elämää hänen on mahdollista seurata läheltä. Sanna Anttila on saanut kaksi kertaa mieluista luottamustehtävää. Oma sisko ja pitkäaikainen ystävä ovat pyytäneet Sannaa kummiksi lapselleen – molemmat jo raskausaikana.

— Olihan se ihan erityistä saada ryhtyä kummiksi jo ennen kuin vauva oli syntynyt. Silloin tuli soiteltua odotavalle äidille ja kyseltä kuulumisia. Ja syntymätoon vauva tuli usein mukaan rukouksiin, Sanna muistelee.

Nyt Iina on 8-vuotias ja Senja 4-vuotias. Sanna iloitsee siitä, että on saanut seurata neitojen kasvua ja kehitystä.

— Mielestäni kummin tehtävä on olla lapsen aikuinen ystävä. Lapsi saa kummista oman erityisen aikuisen. Kummi voi muodostaa siihen pienokaisen ihan erilaisen suhteen kuin muut aikuiset.

Sanna arvelee, että etenkin kolmen sisaruksen kanssa varttuvalle Senjalle ihan oma aikuinen ystävä on erityisen tärkeä.

Tärkeä yhteinen aika

Kristitty kummi kantaa lapsia rukouksissa. Kristillisen uskon perusteiden tuntemi-

nen auttaa myös konkreettisesti tilanteissa.

— Iina ja hänen pikkusiskonsa Elli leikkivät nukeilla. Yhtäkkiä tytöt juoksivat kesken leikin luokseni kysymään mitä pyhä oikein tarkoittaa. Vastasin, että se on jokin niin tärkeä, mistä et malta luopua.

Tytöt palasivat vastauksen kuuluttuaan leikkeihinsä ja kummitäti jäi ihmettelemään, mistä moinen kysymys oli mahtanut nousta mieleen.

Sannan mielestä mutkaton suhde kummilapsen pitää muodostaa pienestä pitäen. Teini-ikäiselle tuskin tulee mieleen ottaa yhteyttä kummiin, ellei sidettä ole muodostanut aikaisemmin. Hyvä kummisuhte muodostuu yksinkertaisella ohjeella.

— Tärkeintä mitä voi kummilapselle antaa, on aika. Oikea aika ja oikea läsnäolo. Ei kummi voi mennä kyläilemään perheeseen jutellakseen vain perheen aikuisten kanssa. Saa toki istua kahvipöydässä, mutta siihen voi ottaa mukaan vaikka palapelin tehtäväksi yhdessä kummilapsen kanssa.

Sanna on hemmotellut kummityttöjään esimerkiksi tekemällä heidän kanssaan kahdenkeskisiä reissuja teatteriin tai leikkipuistoon. Kummin lapselle antama aika on usein myös konkreettista apua

lapsen vanhemmille – sitäkin Sanna pitää yhtenä kummin tehtävistä.

Rakas kummitäti

Sanna Anttila kertoo saavansa suurta iloa tietäessään olevansa tärkeä kummilapselleen. Lapsi osoittaa kiintymyksensä varauksettomasti.

— Senjan perhe asui hänen syntymässänsä kauempana emmekä nähneet niin usein kuin nyt. Kuitenkin Senjan vanhemmat puhuivat tyttärelleen usein Sanna-kummista. Ja aina kun menin kyläilemään heille, Senja juoksi vastaan kädet levällään huutaen 'voi juku, kummitäti tuli!'

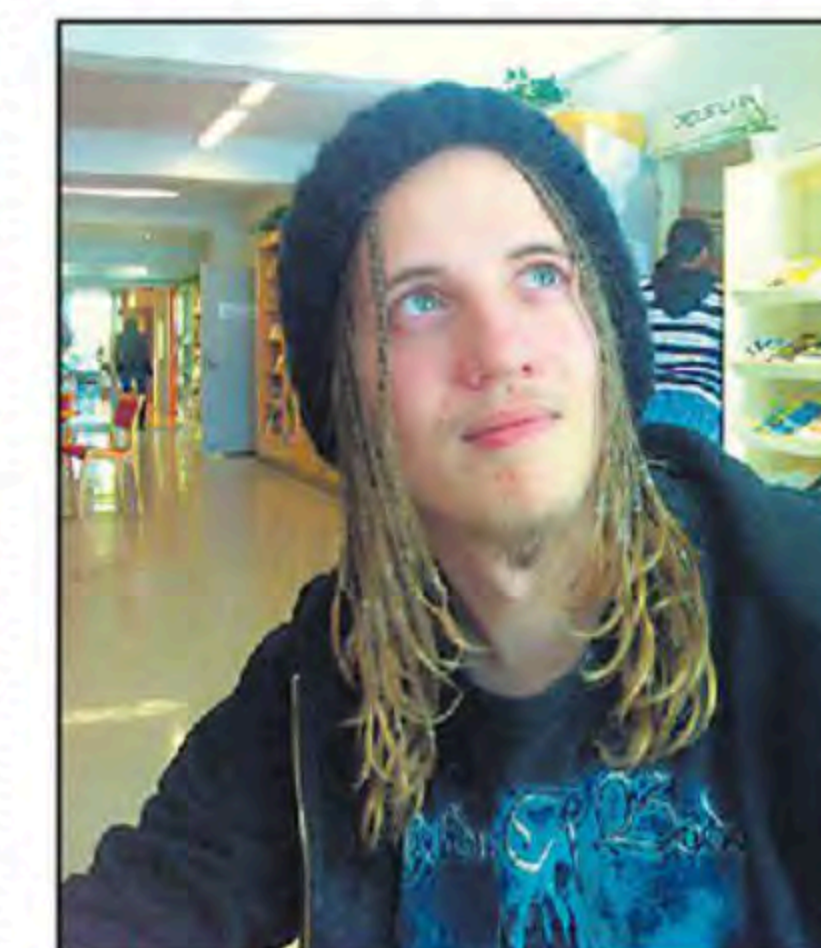
Ilahduttavaa on myös kuulla toisinaan kummityttöjen vanhemmilta, että kummitäti on jollain tavalla ollut mukana lasten leikeissä.

Viime vuonna Sanna vieraili Nepalissa tutustumassa Riikka ja Pasi Virran työhön lähetyskentällä. Matkalta palattuaan Sanna kiersi kouluilla kertomassa Nepalista ja näyttämässä reissukuvia. Hän kävi myös tuloiloin Iinan koulussa.

— Ja kyllä ekaluokkalainen Iina niin reetesti ilmoitti kaikille, että tui on mun kummitäti, Sanna kertoo hymyillen.

MARI AHVENJÄRVI

Kummikommentteja

Veera Siili

Heikki

Heikki, 24. Minulla on kummisetä ja -tätini. Mielestäni kummien tehtävä on huolehtia kummilapsensa kristillisestä kasvatuksista ja olla muutenkin lähimmäisenä tälle. Erityisesti muistan kivat lapsuuden keskustelut lentokoneista kummisidän kanssa.

Jere, 18. Perheeni asui Keniassa, kun synnyin. Minulla on viisi kummiä: kolme kummiseta, joista kaksi on kenialaisia ja

Mari Ahvenjärvi

Jere

yksi suomalainen sekä kaksi kummitätiä, kumpikin suomalaisia. Minun mielestäni kummin tehtävä on tukea nuorta elämässä ja uskon tiellä. Valitettavasti pitkiä välimatkojen takia en näe kummeja kovin usein, mutta on mukavaa, kun tavataan.

Jenni, 10. Minulla on kaksi kummiä. Toinen kummi on täti, hänen lapset ovat siis serkkujani. Näen kummeja yleensä

Jenni

syntäreillä ja kesällä mökillä. Mun mielestä kummin tehtävä on auttaa. Joskus olen käynyt kummien kanssa maauimalassa.

Lilja, 4. Minulla on aika monta kummiä. Joskus ne on yökyllä meillä ja leikkii lasten kanssa. On kiva olla kummien sylissä. Mukavinta on tietysti se, että kävin kummitäidin kanssa Särkänniemessä. Kummien kuuluu auttaa ja rakastaa.

Uutuuskirja kertoo Jumalan uskollisuudesta

Jumalan suunnitelmat toteutuvat maailman tapahtumissa ja yksittäisen ihmisen elämässä.

Porin Teljän seurakunta lahjoittaa merkkipäivään vietäville seurakuntalaisille seurakunnan työntekijöiden toimittaman kirjan *Jerusalemista alkaen*. Kirjan tekstien ja kuvien avulla lukija pääsee tutustumaan Jerusalemin pyhiin paikkoihin. Niiden kautta on kuitenkin tarkoitus päästä nykyhetken ja löytää Jumalan lupauksen merkitys omalla kohdalla.

Jumalan teot tapahtuvat aina määrättyllä paikalla, määrättyinä hetkinä, kirjan kirjoittaja pastori Pertti Kymäläinen valottaa. Sen takia Jumalan suuria lupauksia voi lähestyä tutustumalla historiallisiin paikkoihin. Toivon, että kirja antaa sydämeen luottamusta Jumalaan, joka rakastaa ja toteuttaa suunnitelmansa, myös minun elämässäni.

Teljän seurakunnan kirkkoherra **Kaisa Huhtala** toivoo, että kirja johdattaa lukijan Raamatun Sanan äärelle.

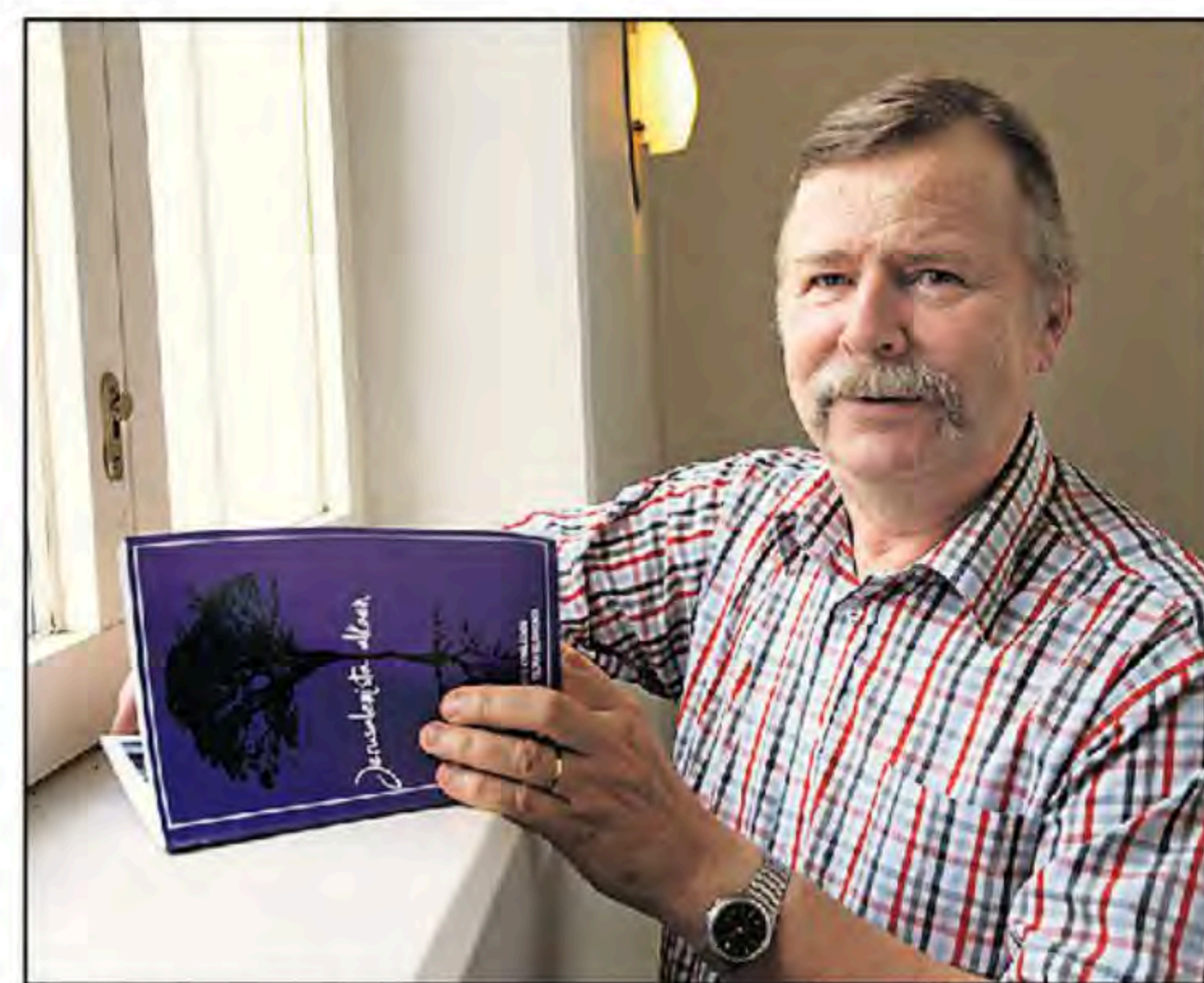
Kirjan tekstit kutsuvat lukemaan, miettimään ja saamaan rakennusaineita omaan elämään. Tarttumaan ilola Jumalan suuriin lupauksiin.

Jumala ei ole aatteita vaan tekoja

Pertti Kymäläinen on vieraillut Israelissa kahdeksan kertaa. Ensimmäinen reissu tapahtui opiskeluvuosina, jolloin Pertti lähti Kibbutzille töihin. Tuolloin Israelissa tuli vietettyä toista kuukautta ja pitkästä aikaa jäi mieleen ajatus siitä, että se paikka on jo nähty. Vuonna 2007 Pertti sai kutsun lähtee oppaaksi Israeliin suuntautuvalla ryhmämatkalla. Se matka innosti yhä uusiin palaamisiin Pyhälle Maalle.

Vanhait paikat ja rauniot alkoivat silloin elää. Arkeologit kaivavat esille todisteita yhä vanhemmista ajoista. Minulle ne todistavat siitä, etteivät Jumalan teot ole yleviä aatteita vaan oikeissa paikoissa tapahtuneita todellisia tapahtumia. Ei kuvitelmia vaan konkretiaa, Pertti Kymäläinen pohtii.

Raine Sainilampi

Pertti Kymäläisen Israelin-matkoilla heränneet ajatukset ja Eija-vaimon valokuvat yhdistyvät Teljän seurakunnan uutuuskirjassa.

teita vaan oikeissa paikoissa tapahtuneita todellisia tapahtumia. Ei kuvitelmia vaan konkretiaa, Pertti Kymäläinen pohtii.

Useaan otteeseen Israelissa käynyt Kymäläistä puhuttelee etenkin Getsemanen puutarha. Kasvit ja puut eivät tuki ole samoja kuin Jeesuksen aikaan, mutta ne kasvavat samassa maassa, mahdollisesti samoista juurista. Puutarhassa hiljentyessä voi Pertin mielestä aistia kahden tuhannen vuoden takaista tunnelmaa.

Jumala antaa rauhan

Jumalan suunnitelmista puhuttaessa ei voi ohittaa juutalaisia. Pertti Kymäläinen näkee juutalaisen kansan historiassa Jumalan johdatuksen ja uskollisuuden. Kansa, jota on monta kertaa yritetty tuhota, on kuitenkin säästynyt lopulliselta hävitykseltä. Raamatun valossa Kymäläinen arvioi, ettei Lähi-Idän konflikti tule rat-

keamaan ihmisviisaudella.

Vain Rauhan Ruhtinas, Jeesus, tuo lopullisen rauhan Israeliin. Juutalaiset kansana tulevat tunnetuksi Hänet luvatuksi Messiaaksi.

Pertti Kymäläiselle uskollisuus ja luotettavuus ovat Jumalan ominaisuuksista tärkeimpiä. Kun usko Jumalan lupauksiin huolenpidosta, on rauha mahdollista saada omaan elämään. Kirjassa jokainen luku päättyy seurakunnan työntekijöiden lausumiin rukouksiin.

Niiden sanat ohjaavat hiljentyään pyhän ja armollisen Jumalan edessä. Hänessä meillä on elämä, ilo ja rauha, muistuttaa kirkkoherra Kaisa Huhtala.

Pertti Kymäläisen ja Porin Teljän seurakunnan toimittamaa kirjaa *Jerusalemista alkaen* on mahdollista myös ostaa Teljän seurakuntatoukimistosta. Kirjan hinta 15 euroa.

MARI AHVENJÄRVI

Ahlainen

Ahlaisten kirkko

Jumalanpalvelus sunnuntaisin ja pyhäpäivisin klo 10: Su 30.9. Piispanmessu, Kansanmusiikkimessu, piispa Kaarlo Kalliala, Satakunnan kansanmusiikkijuhdistus, Risto Kupari, Heimo Hietanen, Hanneli Grönlund. Piispartarkastuksen loppupuheenvuorot. Lähetyslounas srk.kodilla, vapaaehtoinen maksu. — Su 7.10. sanajumalanpalvelus — Su 14.10. messu — Su 21.10. sanajumalanpalvelus

Seurakuntakoti

Kerhot joka toinen viikko, parittomat viikot: **Perhekerho** ke 10-11.30, seur. 10.10. tied. Anne Saarinen, 0400 309 801 — **Naistenpiiri** ke 14, seur. 10.10. ja 24.10. — **Raamattupiiri** ma 13 — Parilliset viikot: Ti 13 lähetyspiiri, seur. 2.10. ja 16.10. **Vanhustenrivit**, hartaus 27.9. klo 12

Seurakuntaretki

Ke 17.10. retki Tuuriin yhdessä Reposaaren seurakunnan kanssa. Hinta 30 e. Lähtö Ahlaisten seurakuntakodilta 7.30. Tied. ja ilm. 10.10. mennessä Anne Saarinen, 0400 309 801.

Keski-Pori

Keski-Porin kirkko

Messu sunnuntaisin ja pyhäpäivisin klo 10: Mikkelin päivän messu su 30.9. klo 10, Antero Virtanen, Laura Koukari, Anita Salmi viulu, Juhani Romppanen, kirkkokahvi, Juhani Romppanen, kirkkokahvi lähetystyö — su 7.10. klo 10 Suomen Lottaperinnelliton valtakunnallisen perinnepäivän messu, Kari Erkkola, Antero Virtanen, Laura Koukari, Pirkko Heikkilä, seppelienlasku sankarihauudalle, Guido Kriik, kahvi Keskustan alueen piirineuvosto — Messu su 14.10. klo 10, Juhani Romppanen, Vox Humana ja Guido Kriik. Kirkkokahvi, Toejoen-Murtosenmutkan piirineuvosto — su 21.10. klo 10, Juhani Romppanen, kirkkokahvi lähetystyö.

Keski-Pori Iltamusiikki su 30.9. klo 18, **Ville Urponen**, urut, ohjelma 10 e. Ke 17.10. klo 19, **Limburger Domsingknaben** —poikkakuoro Saksasta, johtaa Klaus Knubben, liput 12 e. **Tuomasmessu** su 7.10. klo 18 **Aamuehtoollinen** ke 10.10. klo 8, Laura Koukari, Juhani Romppanen.

Sanan ja rukouksen ilta tiistaisin 2.10. klo 18.30, Matti Vuolanne, Aune Koponen, Kaia Tontti. 9.10. klo 18.30, Turikka ja Hilka Aaltonen, Missioryhmä ja Lea Leppänen. 16.10. klo 18.30, Pekka Aalto, Mirja Lundman ja Tapio Koske-

PORIN SEURAKUNNAT syys - lokakuussa 2012

Konsertti 200 laulajan voimin

Marjaana Penttilä

Kuoroja on monenikäisille ja monenlaisen musiikin ystäville.

Kuoroja kuuntelemaan ja kuoro laulamaan.

Varsinais-Suomen ja Satakunnan kirkkomusiikkipiirien kuoroja esiintyy Keski-Porin kirkossa sunnuntaia 14.10. klo 18. Konsertissa kuullaan viime toukokuussa järjestettyjen Kiron musiikkijuhlien ohjelmistoa. Musiikkijuhlilla oli esillä kirkon musiikkia laadasta laitaan. Noin 7000 laulajan joukossa oli myös Porin seurakuntien kuorolaisia. — Näille ”jälkilaulajille” on valittu niin uutta kuin nostalgistakin kuoromusiikkia, kertoo Satakunnan kirkkomusiikkipiirin puheenjohtaja

Marjatta Salonen.

Nostalgiaa edustaa Ilkka Kuusiston ”Hengen tuuli puhalttaa”, uutta edustavat varta vasten Kiron musiikkijuhlille sävelletty musiikki. Virsistä on tehty kuorosovituksia vuorolauluksi seurakunnan kanssa. Kirkko-

kuorojen lisäksi Länsi-Porin lapsikuorolaiset laulavat. Konsertissa käyttäjä puheenvuoron kirkkoherra **Kari Erkkola**, urkusoolon soittaa **Juhani Romppanen**. Päättösanat Varsinais-Suomen musiikki-

piirin puheenjohtaja **Henri Sarametä**. Konsertti on vapaa pääsy. Koleh-ti voi halutessaan osallistua.

Kuorosta elämäniloa

— Nyt on väitöskirjankin kautta todistettu, että jokainen osaa laulaa. Musiikin harrastaminen lisää aivojen oppimiskykyä. Kaikki siis kuoroon, hehkuu Marjatta Salonen. — Jokainen oppii laulamaan, hän vakuuttaa.

Porin seurakunnissa on toistakymmentä kuoroa. Aikuiset, nuoret, lapset, vaativaa ohjelmistoa haluavat ja matalamman kynnyksen kuorotoiminnan ystävät löytävät oman paikkansa.

Kuorojen harjoitusajat ja johtajat löytyvät seurakuntien tapahtumasiivulta, sivut 11-14.

Tyttöryhmä

3-4 -luokkalaistille, Anne Saarela, p. 0400 309 836 — **Pienoismallikerho** to 15.30-17, alk. 13.9. Tied. ja ilm. Mikko Jokinen, p. 0400 309823

Seurakuntakuoro, harjoitukset ma klo 18.30, tied. Päivi Holkko, p. 050 5163 700. **Hopeakerho** ti 12-14, parittomat viikot.

Raamattupiiri ti 18, parittomat viikot, Pirkko Heikkilä, p. 0400 309 833.

Perhekerho ke 10-11.30, tied. Elna Virtalaine, p. 0400 309 821.

Lähetysilta ke 18.30, parilliset viikot, 3.10. Pekka Aalto, 17.10. Pirkko Heikkilä, Kerttu Roering, Paula Hämmäläinen.

Anna ja Arvo vapaaehtoiset to 13-15 seuraavasti: 11.10. ja 22.11. — **Tarinat** Anna ja Arvo-vapaaehtoisten johdolla to 13-15 seur. 18.10. ja 15.11.

Hyvä **Raamattupiiri** Tammisella, 21.10. messu, Guido Kriik, **Tyttökerho** ma 16.30-18 —

Lotserintie 42 b, parittomat viikot, tied. Timo Tamminen, p. 6393 868.

Toejoen pappila **Tyttökerho** to 15.

Seurat to 11.10. klo 19, Rauhahan yhd. puhujat Paavo Hiltunen, Otto Kaniainen, kahvit klo 18.30.

Iltatehtäminen to 18.10. klo 18.30, Eeva-Liisa Virkkunen, Juhani Romppanen.

Lähetysilta to 25.10. klo 18.30, Antti Kiviranta, Leena Varti-Tuominen, musiikki Aulis Haavisto, kahvi klo 18.

Rukousillat su 18.30, parilliset viikot.

Perhekerho ke 10-11.30, tied. Lea Rantamaa, p. 0400 309 834.

Raamattupiiri ke 18.30, parittomat viikot, Riitta ja Paavo Siimula, p. 6394 261.

Tipurinkatu 20 vanhustentalo **Sunnuntaihartaus** su 21.10. klo 14, Eija Lindholm, Pirkko

Heikkilä, Leena Varti-Tuominen, **Diakonissan vastaanotto** vanhustentalon kerhuhuoneella kerran kuukaudessa, seur. 27.9. ja 1.11. klo 10-11 Vastaanotto alkaa Aamun Sanalla ja virrellä, veronpaimennus ym. Voidaan so- pua myös kotikäynti, p. 0400 309 834 Lea Rantamaa, dia-

konissa **Pormestarinluodon seurakuntakoti**

Lähetysbasaari ja lähetysilta pe 28.9. klo 17 alk. kahvioja basaari, klo 18 ”Taivas rajana”-lähetystil. mm. Sirpa Honkanen, Marketta Lehto.

Sanajumalanpalvelus su 17, parilliset viikot, Esa Bärilund, p. 050 3654 111

Porin Ylistyslaulajat, harj. to 18, Kaia Tontti.

Kekrijuhla su 14.10. klo 13. Järj. Porin Kalevalaiset ry. Vuokko Karjalainen, p. 0400 226 604

Laulamme hengellisiä lauluja su 28.10. klo 14, laulattajina

Ulla ja Pekka Peltonen, kahvi-

tarjoilu. **Kahvi- ja teetupa** la klo 13-15

Luojan luomien leppoiset lauantait la 13: kuukauden ensimmäinen kirjastolauantai, kuukauden toinen laulu-

lauantai, kuukauden kolmas runolauantai, kuukauden neljäs käsityölauntai. 29.9. klo 13-15 myynnissä suklaata, tulot Keski-Porin seurakunnan ruoka-

avustuksia varten. **Mesikäpälet** ma 17-18, 1-3.-luokkalaist; alk. ma 20.8.

Virikepiiri ti 12. **Tyttökerho** ti 15-16. **Lautapelikerho** kaikenikäisille ti 17.

Perhekerho ke 10-11.30, parilliset viikot. **Ruokailu** ke 12-13.

Raamattupiiri ke 18.30, parilliset viikot, Marjatta Kataja, p.044 3634846, alk. 5.9. **Lähetyspiiri** ke 14, parittomat viikot, 10.10. Eeva-Liisa Virkkunen, 24.10. Pirkko Heikkilä.

Peräsimentie 3-5

Ruskakoti, Peräsimentie 5: Hartaus to 13.30, (kuukauden 3. torstai) — Seurakunnan tuokio to 13.30, kuukauden 1. torstai (ent. talokerho) —Raamattupiiri pe klo 13.30, kuukauden 2. perjantai, Irma Kiviniemi, p. 040 727 4487 — **Peräsimentie 5:** Ollaan yhdessä -kerho ke 13.

Ruskakoti, Peräsimentie 3: Hartaus to klo 13.30, (kuukauden 2. torstai) — Levähtäkää vähän -kerho to 13.30, kuukauden viim. to, 27.9. Pirkko Heikkilä — Raamattupiiri ma 13.30, Selja Sandelin, p. 045 631 1853.

Lyttälän rukoushuone **Perhekerho** su 30.9. klo 12.30, Laura Koukari, Juhani Romppanen — **Perhekerho** joka toinen ke 10.15-11.45, tied. diakoniatyöntekijä Lea Rantamaa, p. 0400 309 834.

Toukari **Kuntokerho** to 9, parilliset viikot, tied. Lehtosen kauppalan, Esa Rantamaa, p. 0400 309 834.

Seurakuntakeskus **Diakoniamarkkinat** pe 28.9. klo 10-13, alkunäytös klo 10 Raamattupiiri klo 12, hernekeittoilounas, keittoa myös kotiin, tuotto ydinkeskustan diakoniatyölle. Erilaisia myyntipöytiä. Suklaaleivijä/ tuotto ruoka-avustuksiin.

Sanan lähteellä ”Satoa on paljon, työmiehiä vähän” la 29.9.klo 18, Pekka Aalto.

Pieni suuri raamattukurssi, Apostolien teot 1-8, pe 26- su 28.10, pe klo 18, la klo 11, su klo 13, järj. SLEY ja Keski-Porin seurakunta.

Rukouspiiri to 25.10. klo 11.45 **Lähetyspiiri** ma 18.30 — **Veisuuhetki** ti 13 (4. krs), parittomat viikot, Virsilauluja ja hengellisiä lauluja sekä Raamatusanaa, kahvit — **Rukouspiiri** Suomen puolesta to 13 — **Retkipiiri** pe 28.9., 26.10. klo 18 — **Merimieskirkkopii-ri** ti 15 — **Raamattupiiri** to 10, Pirkko Heikkilä, p. 0400 309 833. — **40+ Raamattupiiri** su 17, parilliset viikot, Esa Bärilund, p. 050 3654 111

Porin Ylistyslaulajat, harj. to 18, Kaia Tontti.

Kekrijuhla su 14.10. klo 13. Järj. Porin Kalevalaiset ry. Vuokko Karjalainen, p. 0400 226 604

Laulamme hengellisiä lauluja su 28.10. klo 14, laulattajina

Tilauskortti

Kotimaa maksaa postimaksun.

Kotimaa-yhtiöt Vastauslähetyksen Tunnus 5001582 00003 Helsinki

Kyllä kiitos!

Tilaan Kotimaa-lehden määräaikaisena tilauksena 8 kk puoleen hintaan vain 44 € (norm. 88 €).

Tilajaetuuna saan

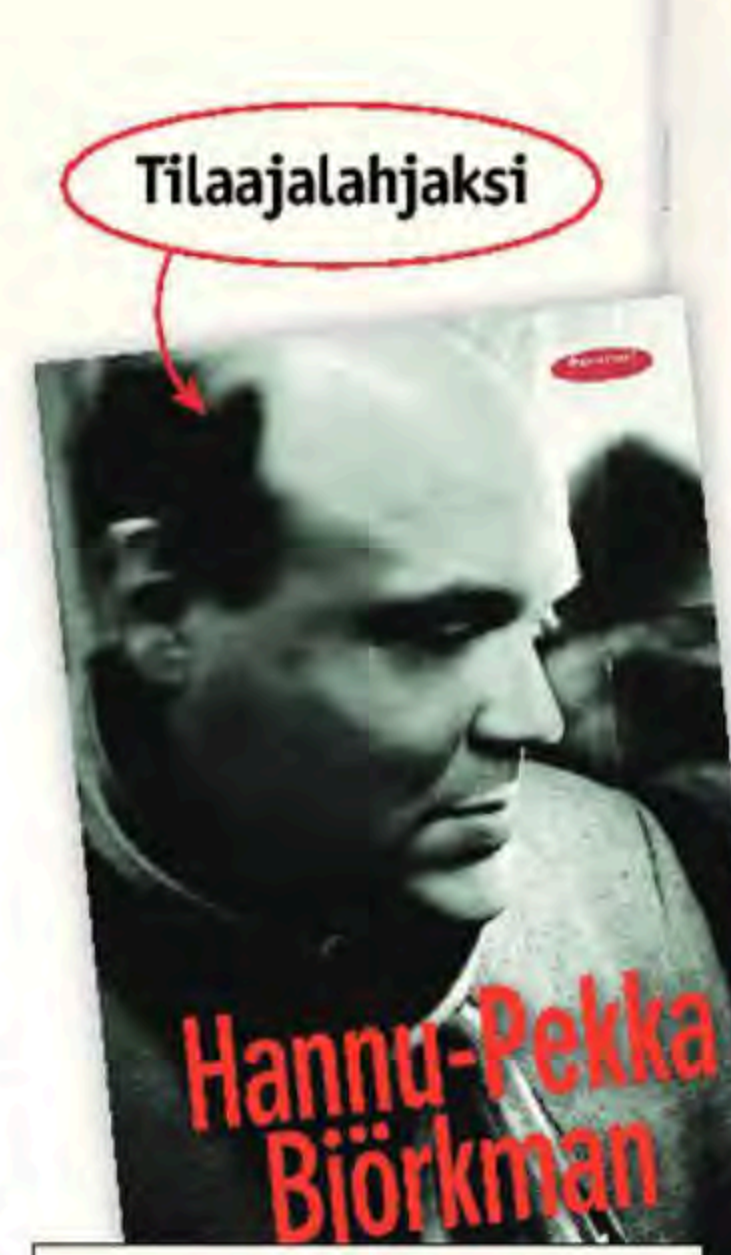
✓ veloitusetta Hannu-Pekka Björkmanin Valkoista valoa -pötkarin, arvo 10 €.

✓ olen automaattisesti mukana 2 000 euron arvoisen matkalahjakortin arvonnassa!

”Mari Teinilä, päätoimittaja:

Vastaisku humpuukille...”

Tilaaalahjaksi

Voit tilata lehden myös:

Soittamalla 020 754 2333

• Lankapuhelimesta: 8,21 snt/puh. + 6,9 snt/min. • Matkapuhelimesta: 8,21 snt/puh. + 14,9 snt/min.

Sähköpostilla:

tilauspalvelut@kotimaa.fi Tilautustunnus Porin Kirkkosanomien 7/12

Verkostoa

www.kotimaa.fi/elotarjous

KOTIMAA ELÄMÄN KÄSIKIRJA

JUMALAN PALVELUS NOUSUUN

Elämäsi lähtökohta on Jumalan palvelus. Se on elämäsi tarkoitus.

Tilaa Kotimaa 8 kk -50% Yht. 44 € (norm. 88 €)

PORIN SEURAKUNNAT syys - lokakuussa 2012

Ylistystanssia

Joka toinen to 18, seur. 27.9. Seurakuntakeskus, 5. krs. Ryhmän vetäjänä Johanna Kosk. Osallistumismaksu 2 euroa/kerta.

Musiikkitoiminta

Seurakuntakeskus 5. krs musiikkisali; Kamarikuoro Vox Humana ke 17, tiedustelut Guido Kriik, p. 0400 309 837 — Kirkkokuoro ke 18.30, tiedustelut Guido Kriik, p. 0400 309 837. — Tuomaskuoro ja soitajat, tiedustelut Päivi Holkko, p. 050 5163 700 — Porin Ylistyslaulajat to 18, tiedustelut Kaia Tontti, p. 0440 803 388. — Cantores Vesperi pe 16, tiedustelut Guido Kriik, p.0400 309 837 — Porin Laulumiehet pe 17.30, tiedustelut Aulis Haavisto, p. 041 775 1631 — Klassinen kitaransoittooryhmä aikuisille, tiedustelut Aulis Haavisto, p. 041 775 1631

Raamattupiirejä ja hartauksia
Maanmittarinaku 9 Raamattupiiri to 13, parilliset viikot, Ritva Mönkkönen p. 0400 485 878 — **Tähtikatu 12** Raamattupiiri ke 13, parittomat viikot, Pirkko Sarlund p. 641 3724 — **Serafinan kerho**huone Antinkatu 22, Raamattupiiri ke 17.10. klo 13, Marketta Lehto

Varhaiskasvatus

Tiedustelut kerhoista lapsityönohjaaja Päivi Isonokari 0400-309 819, pavi.isonokari@porievl.fi. Jatkuva ilmoittautuminen päiväkerhoihin, porievl.fi/Keski-Porin srk/lapsityö/sähköinen lomake. Päiväkerho on 3-6 v kerho, jossa voi leikkiä, liikkua, laulaa, askarrella, hiljentyä. Kerhot kokoontuvat 2 x 3v/v. Lukuksimaksu 35 euroa, sisälennus 50%. **Päiväkerhoryhmät** Päiväkerhoja ei ole syyslokuvaiikolla 22.10.-26.10. **Ruosi**niemi: ma ja pe 9-12 sekä 13-16, ti ja pe 9-12, P. Brander, K Jokinen, p. 044-730 9644 — **Toejoki**: ma ja pe 9-12 sekä 13-16, ti ja pe 9-12 sekä 13-16, L. Lehtimäki, T. Kujansuu, p. 044-730 9645 — **Pormestarinluoto**: ti ja pe 9-12, P Piilola ja S Koski, ma ja pe 9-12, V Kleemola p. 044-730 9642 — **Lyttylä**: ti ja pe 13.30-16.15, P Piilola, S Koski, p. 044-730 9646 — **Seurakuntakeskus**: ma ja to 13-16, E Lindholm, S Koski, p. 044-730 9641

Perhekerhot Toejon pappila: ke 10-11.30, Leila Lehtimäki, Terhi Kujansuu, parillisilla viikoilla Lea Rantamaa — **Ruosi**niemen kirkko: ke 10-11.30, Paula Brander, Kristiina Jokinen, Elina Virtalaine — **Pormestarinluodon srk-koti**: parilliset keskiviikot, 10-11.30, Päivi Piilola, Sirpa Koski — **Lyttylän rukoushuone**: parittomat keskiviikot, 10.15-11.45, Sirpa Koski, Lea Rantamaa — **Muksupiiri**, perhekerho Mikonkatu 8, ke 26.9., 10.10., 31.10. klo 10-11.30, Päivi Isonokari, Mikko Salonen/aura Koukkari. Tied. 0400-309 819/P.i. tai 0447-309 648/M.S

Muskari Ryhmät alkaneet. seurakuntakeskus, Eteläpuisto 10B, 3 krs, päiväkerhotila. Tiedustelut Eija Lindholm p. 0447 309 641 tai eija.lindholm@porievl.fi **Pyhäkoulu** Oletko halukas pitämään pyhäkoulua, vaikka kotona! Ota yhteyttä lapsityönohjaajaan!

Nuorisotyö

Mikonkatu 8 Isoskoulutus joka toinen ke 17-18.30 — **Leirivastajakoulu**us joka toinen ke klo 17 -18.30 — **Nuorten illat** to 17

— **Cafe Huone** -illat joka toinen pe. Gospelia, hartautta ja hyvää oloa yhdessä — **Poppa-ri-illat** yhdessäolaa ja hyvää seuraa — **Raamattupiiri** ti klo 17, 2.10. ja 16.10. Tutustumista Raamattuun Pekka Aallon johdolla — **Rippikouluun ilmoittautuminen**, ks. sivu 15.

Länsi-Pori

Länsi-Porin kirkko

Jumalanpalvelus sunnuntaisin ja pyhäpäivisin klo 10:30-9, perhemessu Elina Kaunisto, Marja Lehtonen, lastenohjaajat, Sakari Salminen — 7.10. messu Mika Kyytinen, Leelo Lipping. n.11.15 lähetyslounas — 14.10. messu Tanja Häkkinen, Sakari Salminen — 21.10 messu Reija Nordström, Leelo Lipping **Kanttori Antti Yrjölä**n **läh**töjuhla su 30.9. klo 15 **Ehtoollisiltakirkko** su 7.10, klo 18 Mika Kyytinen, Matti Ihalainen, Sakari Salminen, kirkkokahvi

Ilta Ilosanomalle ke 10.10. klo 18 **Urkukonsertti** su 14.10. klo 18, professori Olli Porthan **Ystävyiden ilta** su 21.10. klo 17. Kyytinen, Lipping **70v synttär**it to 27.9. klo 13 Länsi-Porin 70-vuotiaille, Nordström, Kyytinen, Kivimaa **Rippikouluun ilmoittautuminen** ti 9.10. klo 18

Lattomeren kirkko

Sanajumalanpalvelus su 14.10. klo 12, Tanja Häkkinen, Sakari Salminen

Preiviikin kirkko

Sanajumalanpalvelus su 21.10. klo 12, Reija Nordström, Leelo Lipping

Raamattupiirit

Ma 18 naisten raamattupiiri, Länsi-Porin kirkko — Ti 18

raamattupiiri, Preiviikin kirkko — Ke 13 naisten raamattupiiri, Länsi-Porin kirkko — Pe 18 miesten raamattupiiri, Olotupa 21.9. jatkuu joka toinen viikko

Olotupa

Ojurintie 2, p. 044 7309 656. Avoinna ma-pe klo 10-14. Viikko-ohjelma: Ma klo 9.30-11.30 perhekerho. Klo 14 naisten raamattupiiri parittomilla viikoilla. — Ti klo 11 Leskien kahvitunti. Klo 12 Tietotupa. Klo 13 Käsitötpä. — Ke klo 12 Lähetyslaulajaiset joka toinen viikko. Klo 12 Lukkarinkoulu joka toinen viikko.— To klo 11-12.30 päiväpiiri joka toinen to, alkaen 20.9. — Pe klo 11 verenspaineenmittaus. Klo 12 Sana viikonvaihteeksi.

Muuta Olotuvalla: **Laskunmaksupiste**, Opatusta vasta-alkajille maanantaisin klo 10, ajanvaraus 044 7309 656. Itsenäiset maksamiset Olotuvan aukioloaikoina. **Tietotupa eläkeläisille**, Yksilöohjausta tietokoneen saloihin. Soita ja varaa aika, p. 040 7733 182 / Onni-Juhani Honkasalo.

Kirjallisuuspiiri ma 18.30 keran kuukaudessa. Seur. kirjat ja kokoontumiset: 22.10. Riikka Pulkkinen Totta; 12.11. Saara Kesävuori: Hyvä isä — **Ru**kousilta ke 3.10. klo 18, Jukka Partala — **Miesten** raamattupiiri pe 5.10. klo 18. Mika Kyytinen

Työtupa

Liikastentie 28 (Länsi-Porin kirkko). Avoinna ke klo 9-12. Toimintaa naisille ja miehille.

Eläkeläisten päiväpiirit

Lattomeren kirkko ma 22.10, 19.11. klo 11-12.30 — **Preiviikin** kirkko ti 23.10., 20.11. klo 12-13.30 — **Niittymaan** Lep-päälä to 27.9., 25.10., 22.11. klo 11-12.30 — **Olotupa** joka toinen to klo 11-12.30, seur. 4.10, ja 18.10 — **Syysreki Säky-lään**

Ti 16.10. hinta 25 €, Bussi: 9 Suoaake, 9.10 Lattomeren kirkko, 9.25 Niittymaan Lep-päälä, 9.35 Liikastennmäki, 9.40 Länsi-Porin kirkko, 9.50 Kalevanpuisto 53, 10 Seurakuntakeskus. Ilm. päiväpiireissä Jou-nille, Soillille tai seurakuntat-mistoon 044 7309 655, 9–15.

Naapurina muslimi

Porissa on 13. lokakuuta lähetysseminaari, jonka teemana on ”Naapurina muslimi – ajankoh-taista islamista”.

Seminaarin aluksi professori **Jaakko Hämeen-Anttila** hahmottaa isla-mia ja nykyaikaa. Turun Islam-ope-taja **Psihtiaan Muhsen** kertoo, mitä on olla muslimina Suomessa. Maahanmuuttajatyöntekijä **Anneli Hu-karin** aiheena on ”Muslimi seura-kunnassa”.

Iltapäivällä esiintyy Ulvilan gospel-kuoro kantori **Hanna Salmisen** johdolla. Suomen Piipiaaseuran apulais-pääsihteeri **Martti Asikainen** kertoo raamattulähetystyöstä teemalla ”Voimasanoja 200 vuotta”.

Seminaari päättyy paneelikeskusteluun, jossa on aiheena islam ja lähetystyö keskellämme ja maailmalla ja kysytään, mihin meitä haastetaan.

Turun arkkihiippakunnan lähetysseminaari on avoin kaikille teemasta kiinnostuneille. Lounas ja kahvi 15 euroa, lisäksi osallistumismaksu 10 euroa.

Lähetyspiirit

Käppärän lähetyspiiri ti 2.10. klo 18 ja ti 16.10. klo 18, Olotupa **Lattomeren** lähetyspiiri ti 9.10. klo 18 Pajusella, Haapalantie 47.Ti 23.10. klo 18 Juntusella, Rinnemäentie 28.

Diakoniatyöntekijöiden vastaanotot

Lattomeren kirkko ma klo 9-10, p. 044 7309 657 tai 0400 309 862.

Preiviikin kirkko ti klo 9-10, p. 044 7309 659 tai 0400 309 862. **Länsi-Porin kirkko** to klo 9-10.30, p. 0400 309 861 tai 0400 309 869.

Niittymaan Leppälä kerhopäivinä to klo 12-13.

Olotupa pe klo 11.30-12.30, p. 044 7309 656.

Nuorten aikuisten pizza- ja peili-illat

Ke 18–20.30, alk. 12.9, jatkuu joka toinen viikko Olotuvalla, Ojuriintie 2. Lautapelejä ja yhdessäolaa.

Nuorten toiminta

Länsi-Porin kirkolla **Nuorten illat** to 18-21, parittomilla viikoilla — **Ilta**messu Pe 12.10. klo 18 — **Raamis** To 18-19.30 rentoa yhdessäolaa, parillisilla viikoilla — **Isoskoulutus** alkaa 29.8. klo 18

Nuorisokahvila

La 19-22.45, Olotupa, Ojuriintie 2

Diakonian perhettyö

Perheiden diakoniatyöntekijät ovat tukenasi luottamuskellisesti lasten kasvatukseen tai pari- ja perhesuhteisiin liittyvissä asioissa. Ilona Kontinen p. 0400 309 869, ilona.kontinen@evl.fi, Jouni Kivimaa p. 0400 309 861, jouni.kivimaa@evl.fi

Noormarkun pappila

Siionin Kanteleen lauluita pe 28.9. klo 18, aiheena suojeluskelitti. Veli-Pekka Huhtanen. Kahvit. Pe 19.10. klo 18, V-P Huhtanen — **Syysmis-sio** la 29.9, raamattutunti Kari Penttinen, kahvit klo 16.30 —

Missiokuoro ma 8.10. klo 18 — **Naistenilta** ma 15.10. klo 18.30, Kristiina Huhtanen, Tar-

Kirkkokuoro pe klo 17, joht.

Leelo Lipping — **Celeste-kuoro** ma klo 17.30, joht. Sakari Salminen.

Noormarkku

Noormarkun kirkko

Jumalanpalvelus sunnuntaisin ja pyhäpäivisin klo 10. Su 30.9. perhekerho, sukupolvi-messu. Päiväkerho, Samu Repo, Markku Lahti — Su 7.10. messu, Kari Penttinen, Sami Nieminen, viulu Minna Utma-

nen — Su 14.10. messu, Samu Repo, Markku Lahti — Su 21.10. Messu, Penttinen, Repo, Lahti. **Missio**ilta la 29.9. klo 18. Missiokuoro, Kari Penttinen, Kristiina Huhtanen, Marki Koivu. **Hiljaisuuden messu** su 30.9. klo 18, Samu Repo, Markku Lahti, nuorten lauluryhmä. **Kohtaamispai**kka su 7.10 klo 17, Antti Kiviranta.

Hengellisten laulujen ja musiikin ilta ke 10.10. klo 18.30. Petri Forsman, Missiokuoro. Ohjelma 5 e lähetysten hyväksi. **Musiikki-ilta**, pe 12.10. klo 19, Jukka Leppilampi. **Sanan ja rukouksen ilta** to 18.10. klo 18.30. Viskarit, Lahti, Raimo Törmälehto ja nuoret.

Lassilan kirkko

Messu su 7.10. klo 13, Kari Penttinen, Markku Lahti. **Sanajumalanpalvelus** su 21.10. klo 19 Samu Repo, Markku Lahti.

Noormarkun pappila

Siionin Kanteleen lauluita pe 28.9. klo 18, aiheena suojeluskelitti. Veli-Pekka Huhtanen. Kahvit. Pe 19.10. klo 18, V-P Huhtanen — **Syysmis-sio** la 29.9, raamattutunti Kari Penttinen, kahvit klo 16.30 —

Missiokuoro ma 8.10. klo 18 — **Naistenilta** ma 15.10. klo 18.30, Kristiina Huhtanen, Tar-

ja Brenner, Anna Penttinen — **Aamurukous** ke 7, Tarja Brenner, Ulla-Maija Wrang — **Ruko-us** Suomen puolesta ti 18 Radio Dein (95,7 Mhz) rukousohjelman kanssa — **Miesten** raamattu- ja rukouspiiri ti 18.30 — **Kultaisen iän** kerho joka toinen ke 14, parittomat viikot, seur.10.10. — **Perhepäivä**ohitajien avoin perhekerho ke 9.15 -11.15 — **Kirkko-kuoro** ke 18 — **Perhekerho** to 9.15-11.15.

Lassilan pappila
Kirkkokuoro to 18. **Puuhakerho** ma 16.30. 7-14 –vuotiaille.

Noormarkun seurakuntatalo

Israel-ilta to 27.9. klo 18.30, Liisa ja Esa Kuusinen, K Huhtanen, K Penttinen

”Tule ja soita kitaraa” ti 15.30 alkaen, ke 16 alkaen.

Puuhakerho ti 17, 1-4 -luokkalaisille — **Tusina+** ti 16, 5-6 -luokkalaisille, alkaen 2.10. Välipalan vuoksi ilm. S. Katajistolle 28.9. mennessä — **Esirippi-**koulu ke 16, 6-7 -luokkalaisille, alkaen 3.10. Välipalan vuoksi ilm. S. Katajistolle 28.9. mennessä — **Tyttökerho** ke 17, 1-4 –luokkalaisille — **Kokki-**kerho to 17, 3-5 -luokkalaisille.

Kerhoja, parilliset viikot: **Mie-**lenterveysryhmä ti 13.30, seur. 2.10. — **Aivohalvaus-** ja **afasiakerho** ke 14, seur. 3.10. — **Naisten piiri** to 14, seur. 4.10.

Miesten piiri pe 13 **Mielen-**terveysryhmä ti 13.30, seur. 2.10. — **Kivi**piiri to 17.

Söörtupa

Osoite Hatanpääntie 27 **Perhe**kahvila Ke 10-12.45 — **Päiväkerhot** 4-6 -vuotiaille, Tied. Anne Laikkola p. 044 7309 717, anne.laikkola@evl.fi — **Kokki-** ja **puuhakerho** ma 17, 1-4 –luokkalaisille.

Lastentalo

Päiväkerhot 4-6 -vuotiaille, kaksi kertaa viikossa — **Na-**perokerhot 3 -vuotiaille keran viikossa. Tied. Anne Laikkola p. 0447309717, anne.laikkola@evl.fi

Mualla

Kairilan päiväpiiri to 27.9. klo 13 Koivumäessä. **Hartaus** Mäntylinnassa ke 3.10. klo 13. **Sairaalahartaus** to 4.10. klo 12.30. Ehtoollinen, Repo. **Vanhusten viikon tilaisuus** ke 10.10. Päivätoimintakeskuksesta klo 12. Outi Penttinen. **Metsäkirkko** su 14.10. klo 15 Törmälehdolla, os. Jäneskorventie 27. K. Penttinen, Kristiina Huhtanen.

Diakoniatyö

Diakoniatyön vastaanotot Noormarkun seurakuntatalolla syyskuusta alkaen Ma 12-14, To 12-14 ja Pe 9-11. Ellet pääse vastaanottoaikoi-na, voit varata oman ajan. Kristiina Johanson p. 0447 309713 Outi Penttinen p. 0447 309712. Sähköpostit etunimi.sukunimi@evl.fi

Pihlavan kirkko

Jumalanpalvelus sunnuntaisin ja pyhäpäivisin klo 10: Su 30.9. Perhekerho, kirkkokahvit, Pirjo Tiira, Jouni Maunula — Su 7.10. klo 10 Messu, Hannu Dietrich, Heimo Hietanen,

Jouni Maunula — Su 14.10. klo 10 Sanajumalanpalvelus, Heimo Hietanen, Jouni Maunula, Lauluyhtye Miespasuunat — Su 21.10. klo 10 Messu, Hannu Dietrich, Eeva Lindholm

Kirkon seurakuntasali

Seurakuntapiiri joka toinen ke 15, parilliset viikot **Miesten raamattupiiri** joka toinen ma 15, parilliset viikot **Kirkkokuoro** ke 18, tervetuloa mukaan, kuoron johtaja kanttori Jouni Maunula

Köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen päivä ke 17.10. klo 12-15, kahvitarjoilu. Järj. Pihlavan seurakunta ja Asukastupa.

Pihlavan seurakuntatalo

Piirit, parilliset viikot: **Raamat-tupiiri** ti 18, seur. 2.10., Pirjo Tiira — **lähetyspiiri** to 16, seur. 4.10.

Kanneljärvipiiri joka toinen ma 18, parittomat viikot **Seurakuntatalon salissa:** **Syyslounas** Su 14.10. klo 11-13. Aikuiset 15 e, 5-12 v 5 e, alle 5 v ilmainen **Diakonia**sähly ti 10-11. Mailoja saa seurakuntatalolta.

Kyläsaaren seurakuntatalo

Sanajumalanpalvelus joka kuukauden ensimmäinen su klo 12.

Piirit, parittomat viikot: **Lähetyspiiri** ti 18, seur. 9.10 — **Seurakuntapiiri** ke 13, seur. 10.10.

Mäntyluodon seurakuntakoti

Sanajumalanpalvelus joka kuukauden toinen su 12.

Lapset

Perhekerho srk-talo to 9.30-11 — Kaa-naan kerhohuone ma 9.30-11 — Kyläsaaren srk-koti ma 9.30-11.

Päiväkerho Pihlavan srk-talo ti ja pe 9-12, ma ja to 13-16 — Kyläsaaren srk-talo ti ja pe 9-12, ma ja to klo 13-16 — Kaa-naan kerhohuone pe 9-12. Vä-paita palikkoja voi tied. Sippola 0400 309 741, Saara Hakki-luoto-Kartio 0447309654.

Iltapäiväkerho Enäjärven koulun, Mäntyluodon srk. koti ja Pihlavan koulu koulupäivisin klo 11-17.

Varhaisnuoret

Kokki- ja **puuhakerho** ke 15.30-17, Pihlavan kirkon srk-sali ja keittiö — **Sählykerho** 17-18, srk-talon monitoimisai-la — **Musakerho** ti 16-17, Kyläsaaren srk-talo — **Tyttö-poi-**ka -kerho ke 16.30-17.30, Kyläsaaren srk-talo — **Kaakaoppy-**häkoulu su 14.10, 4.11. ja 2.12. Törmälehdolla, os. Jäneskorventie 27. K. Penttinen, Kristiina Huhtanen.

Diakoniatyö

Diakoniatyön vastaanotot Noormarkun seurakuntatalolla syyskuusta alkaen Ma 12-14, To 12-14 ja Pe 9-11. Ellet pääse vastaanottoaikoi-na, voit varata oman ajan. Kristiina Johanson p. 0447 309713 Outi Penttinen p. 0447 309712. Sähköpostit etunimi.sukunimi@evl.fi

Perhettyö

Mahdollisuus keskusteluihin perheterapeutin kanssa, maksuton, myös iltaisin, Anne Sipola p. 0400 309 741.

Diakonian vastaanotot

Pihlavassa ma ja pe 9-11 (pe EU-ruokajakelu) — Mäntyluodossa to 9.30-10 — Kaa-naassa joka toinen ti 9.30-10, parittomat viikot.

Diakoniakirppis, Pihlatie 12 B kerhohuone, aukki joka ti 13.30-15

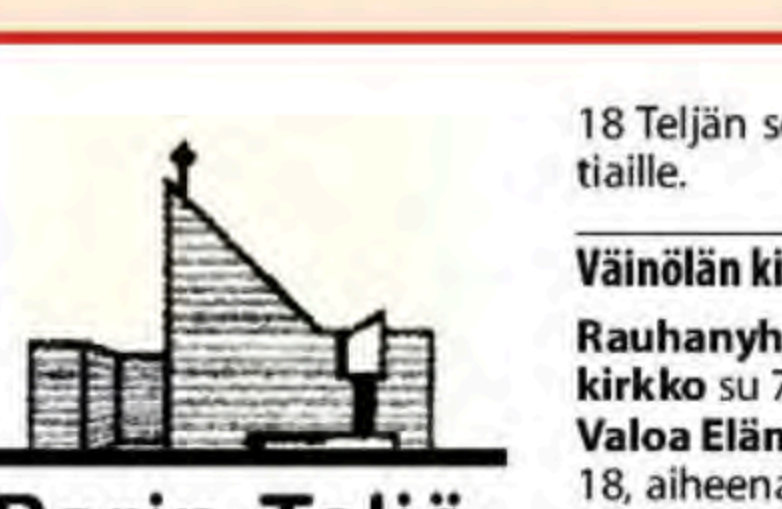
Uusi jumalanpalvelus tavallisille ihmisille

Mikkelinpäivän iltana on Teljän kirkossa ensimmäinen Keefas-messu, innostaa Hanna Sinisalmi.

Kaikkien aikojen ensimmäinen Keefas-messu järjestetään Teljän kirkossa sunnuntaina 30. syyskuuta. Messujen suunnitteluun osallistunut **Hanna Sinisalmi** toivoo paikalle paljon uusia seurakuntalaisia. — Keefas-messu on erilainen jumalanpalvelus. Siitä on haluttu tehdä matalan kynnyksen tapahtuma, johon kaikki ovat tervetulleita, Sinisalmi kertoo.

Tähän ajatukseen liittyy myös messujen nimi Keefas, joka on apostoli Pietarin toinen nimi. Raamatussa kerrotaan, kuinka Jeesus kohtasi kalastaja-Pietarin. Jeesus kutsui Pietarin seuraansa tavallisen arjen keskeltä.

Teljän kirkko

Messu sunnuntaisin klo 10: su 30.9. perhemessu yhteistyössä Rauhanyhdistyksen kanssa Matti Hanhisuanto, Juha Väisänen — Su 7.10. klo 10 messu, Sairaalasielunhoid

nölään koulu. — Monitoimikerho ke 18 - 19.30 Väinölä kirkko. — Nikkarikerho to 18-19.30 Väinölä kirkko. — Isäpoika -sähly pe 17.30-18.30 Kaarisillan koulu. — Tiedustelut nuorisotyönohjaaja Vesa Saarela p. 0400 309 794

Varhaiskasvatus

Perhekerhot Kalaholma ke 10.30-12, kerhohuone Uittomiehentie 8 b — Harmaalinna to 10.30-12, seurakuntakoti, Harmaalinantie 2 — Väinölä ke 10.30-12, Väinölä kirkko, Pakintie 1. — Uusikoivisto ma 10.30-12, Teljän kirkko, Koivistonpuistikko 50 — 6. osa to 10-11.30, Esvallankatu 6. Perhekerhot ovat avoimia kaikille. Ei ilmoittautumisia. Tied. Ritva Parkkali, ritva.parkkali@evl.fi tai puh. 0400 309 857.

Päiväkerhoryhmiä on 3-6 -vuotiaalle kaksi kertaa viikossa kolme tuntia kerrallaan. Päiväkerhomaksu 35€/lukukausi. Päiväkerhopaikat: Esvallankadun seurakuntatila, Esvallankatu 6 (puh. 044 7309 673). Kalaholman päiväkerho, Uittomiehentie 8 b (puh. 044 7309 669). Harmaalinna, Harmaalinantie 2 (puh. 044 7309 670). Sampola, Puhurintie 10 (puh. 044 7309 672). Teljän kirkko (puh. 044 7309 668). Väinölä kirkko (puh. 044 7309 667). Lisätietoja ja ilm. lapsityönohjaaja Ritva Parkkalille ritva.parkkali@evl.fi tai p. 0400 309 857.

Avoin päiväkerho joka to 17.30-19 Kalaholman kerhohuone, jonne voi tuoda yli 4 vuotiaan lapsen yksistään tai lapsi voi tulla vanhemman/vanhempien kanssa yhdessä. Ilm. ja tied. lastenohjaaja Sari Pirhonen, sari.pirhonen@evl.fi tai p. 044 7309 680, HUOM muuttunut numero. **Koululaisten iltpäiväkerhotoiminta** arkin k lo 11-17. Kalaholman kerhohuone, Uittomiehentie 8 B, puh. 0447 309 669. Ilmoittautumiset koulutusvirastoon Jaana Saaloselle. Iltpäiväkerhosta voi kysellä myös lapsityönohjaaja Ritva Parkkalilta.

Reposaari

Reposaaren kirkko

Jumalanpalvelus sunnuntaisin ja pyhäpäivisin klo 12: Su 30.9. perhekerho, asessori Tapani Erämaja — Su 7.10. sana-jumalanpalvelus — Su 14.10. messu — Su 21.10. sanajumalanpalvelus

Vesper pe 28.9. klo 18, mukana piispanarkastusseurue.

Pappila

Päiväkerho Ma ja to 13-15 — **Perhekerho** Ti 17-18.30 — **Raamattupiiri** Ti 13-14.30 — **Kuntokerho** Ke 13-14.30. Ei kerhoja viikolla 43, syysloma. **Seurakuntaretki** Töysään ke 17.10, lähtö klo 7 pappilan pihasta, matkan hinta 30€, sisältää matkat, aamiaisen, lounaan ja lähtökahvit. Ilmoittautuminen 10.10. mennessä p. 0400 309 752.

Kirkkokuljetus

Su 30.9. kuljetus Piispanmessuun Ahlaisten kirkkoon ja lähetyslounaalle, lähtö 9.15 pappilan pihasta. Klo 11 kuljetus Reposaaren kirkolta lähe-

PORIN SEURAKUNNAT syys - lokakuussa 2012

Senioripysäkki lääkkeenä yksinäisyyteen

Keskusteluryhmiä käynnistetään kysynnän mukaan eri puolilla Poria.

Senioripysäkki-ryhmä kokoontuu 15 kertaa viikon välein ja 1,5 tuntia kerralla.

— Ryhmään lähdetään samalta viivalta, emme tunne toisiamme ennakoon, kuvailee diakonissa **Elina Virtalaine**.

— Senioripysäkillä ollaan samassa kokonpanossa kaikki kokoon-tumiskerrat. Aihepiirit liittyvät elämänmenoon ja kuluun. Tutustumme itseemme muiden kautta, vuorovaikutuksen avulla. Tavoitteena on, että ihmisen on ryhmän päätyttyä vähemmän yksinäinen kuin siihen tullessaan.

Toiminta on Helsinki Mission ide-oimaa ja sitä on eri puolilla Suomea. Porissa ohjaajia koulutettiin muutama vuosi sitten, uusia ryhmiä perustetaan tarpeen mukaan. Ennen ryhmän alkua jokainen kiinnostunut haastatellaan. Näin pyritään löytämään kullekin sopiva ryhmä.

Elina Virtalaine on kokoamas-sa ryhmää, joka voisi alkaa marras-kuussa, myös alkuvuodesta voidaan kysynnän mukaan käynnistää uusia ryhmiä.

Senioripysäkki-ohjaajia Porissa

Senioripysäkkitoiminnasta kiinnos-tuneet voivat ottaa yhteyttä alla ole-viin ohjaajiin.

Porin seurakunnissa

- Keski-Pori: Elina Virtalaine p. 0400 309821
- Länsi-Pori: Soili Korpela p. 0400 309 862

Toni Seppälä

Senioripysäkillä saa voimaa ja iloa elämään.

- Noormarkku: Outi Penttinen p. 0447 309 712
- Yhteinen seurakuntatyö/seura-kuntapalvelut: Ulla Kuusisto p. 0400 309763

Lisäksi

- Porin kaupungin perusturvakes-kus/vanhustyö, kotipalvelu,

omaishoitopalvelut: Helena Ilkka p. (02) 621 6617 ja Sirkka Viren p. (02) 621 6665. Jaana Julkulla ei toistaiseksi uutta ryhmää.

Lisätietoja myös nettisivuilta seniori-pysäkki.fi ja helsinkimissio.fi

nen — Kotikuuntelupuh. (02) 633 1115

Evankeliumiyhdistys, Var-vink. 3: Messu Su 17, pyhäkoulu lapsille, kirkkukahvi kaikil-le. Su 30.9. Juhana Tarvainen; 7.10. Tarvainen; 14.10. Tapio Hietalahti; 21.10. Miika Niemi-nen; 28.10. Erkki Koskenniemi — Uskon abc, pieni suu-ri kristinuskon kurssi 5 tors-taina klo 18, aloitus 27.9. Ilm. Juhana.tarvainen@sley.fi tai p. 0503235484 — Nuorten nurk-ka-illat joka toinen Pe 18, seur. 28.9. kysy lisää Juhana Tarval-selta — Matongon orpokoti-/ lähetyspiiri Ke 13 kerran kuus-sa, seur. 31.10. — Pieni suu-ri raamattuviikonloppu Por-in srk.keskus, Apostolien teot 1-8, ohjelma pe 18-20, la 11-17.30 ja su 13-15.30. Opettaji-na Erkki Koskenniemi ja Juha-na Tarvainen.

Israel-ilta Ti 16.10. klo 18 seurakuntakeskus, Karl Penttinen, Karmel-kuoro

Israel-työ ry seurakuntakes-kuksessa kerran kuussa Su 16, seur. 7.10., 11.11. ja 2.12. Mu-kana Esa ja Pirkko Keuru

Kansanlähetyksen lähetykskoti, srk.keskus, 5.krs: Joka toinen Ma 16.30 Epin piiri, Raamatun äärellä Arja Lehmijoen johdol-la — Ma 18.45 Startti-raamat-tupiiri — **CafePaussi** Woima-Tilassa, Antinkatu 14: Pe 26.10. klo 18-20.30, minäkuvan ko-hennusta "Mitäs mulle kuu-luu", alustus Seija Leppänen, mus. tarj. — **Kohtaamispaik-ka** Noormarkun kirkossa su 7.10. klo 17 "Mitä on rakkaus", Antti Kiviranta, Rampe Törmä-lehto ja houseband, ehtoilli-nen, pyhäkoulu, kahvi- ja tee-tarjoilu — **Me Miehät**, ks. Yh-teinen toiminta — **Isä-poika-leiri 6-7.10.** Riittansalmi, Po-markku. Isät 20e, 10e/poika, max 45 e. Ilm. satakunnankl@sekl.fi tai (02)6333468, tied. A. Kiviranta, p. 0400205287

Porin NTKY, Esvallankatu 6. Kultaisen iän kerho joka toinen ma 13, seur.1.10. ja 15.10. sekä Ma 15 raamattu-ja keskustelupiiri, seur. 8.10. ja 22.10. — Nuorten ja aikuisten lähetyspiiri Ma 18 alk. 8.10. Esvallank. ja kodeissa sekä kes-kustelupiiri kerran kuussa Li-sankatu 26 as 32, seur. su 7.10. klo 14.30. — Yleisötilaisuus su 28.10. klo 15.

Porin Seudun Kristilliset elä-ikäiset joka toinen Ti 12.30 seurakuntakeskuksessa 2.10. ja 13.11. alk. kahvilla. **Yhdis-tyksen 35-vuotisjuhla** ti 16.10. klo 12.

Rauhanyhdistys, Louhentie 4. Syysseurat: la 29.9.klo 13 ja 16 ja su 30.9.klo 13 ja 16 seur. Tarvainen. — La 10.10. kirkko ja ehtoollinen ja Su 10 messu Teljän kirkossa. La ilta-kylä ja su ruokailu Louhent.

Holy Eucharist **Mikonkatu 8 Englanninkielinen jumalan-palvelus** su 12.30, seur. 30.9., 14.10. ja 1.11. — Church in Pori with the Anglican Church in Finland Holy Eucharist at Mikonkatu 8 Sundays at 12.30 next 30.9., 14.10. and 1.11.

Kristilliset yhdistykset

Esikoislestadiolaiset, Koi-vistonpuistikko 53: Porin Päi-vän avoimet ovet ja kahvitarr. La 29.9. klo 12-15 — Mikke-ilpäivän seuroista Joensuun ta kuuntelu la 29.9. klo 18 ja su 30.9. klo 12 ja 18. Seurat Su 7.10, 14.10. ja 21.10. klo 15 — Käsitöryhmiä To 11.10. ja 25.10.. klo 18 — Pyhäkoulu ja ra-mattuilta To 4.10. ja 18.10. klo 18 — Nuorten ilta Pe 5.20. ja 19.10. klo 18 — Varhaisnuor-ten ilta Pe 28.9. ja 12.10. klo 18 — Länsi-Porin kirkko su 7.10. klo 18 ilta kirkko ja ehtoollis-

Sotiemme veteraanit Sotiemme veteraanien hen-gellinen kuukausitilaisuus Pe

Kuningas tulee -jouluvael-lus etsii avustajia. Tied. Kat-riina Mäki, p. 0400309774 katriina.maki@evl.fi

Rippikouluissa vaihtoehtoja

Rippikoulun voi käydä leirillä tai iltarippikouluna, pienryhmässä tai kaupunkirippikouluna kesällä.

Rippikouluihin ilmoittautuminen 9. lokakuuta.

Vuonna 1998 syntyneet Porin seurakuntien jäsenet ovat saa-neet tai saavat lähiaikoina ko-tiin kirjeen, jossa on rippikoulu-hin ilmoittautumisohejeita. Myös kirkkoon kuulumat on tervet-vallank. ja kodeissa sekä kes-kustelupiiri kerran kuussa Li-sankatu 26 as 32, seur. su 7.10. klo 14.30. — Yleisötilaisuus su 28.10. klo 15.

Vuoden 2013 rippikouluihin ilmoittautuminen on Keski-Porissa, Länsi-Porissa, Noormarkussa, Pihl-lavassa ja Porin Teljässä on tiistaina 9. lokakuuta klo 18. Ahlaisten ja Re-posaaren rippikouluikäiset palaut-tavat kirjeessä tulleen lomakkeen seurakuntatoimistoon 12. lokakuu-ta mennessä.

Lisätietoja rippikouluista on myös Porin seurakuntien nettisivuilla www.poriev.fi Tiedot ovat paikallis-seurakuntien kohdalla, sekä ilmoit-tautumiset että rippikoulut ovat seu-rakuntakohtaisia. Rippikoulun voi

käydä leirillä tai iltarippikouluna, pienryhmässä tai päivärippikoulu-na kesällä. Kaikkien seurakuntien yhteisiä ovat ruotsinkielinen rippi-koulu sekä erilainen oppija -ripari-ryhmä. Vaihtoehtoja löytyy.

Erilainen oppija -rippikoulu on seurakuntien yhteinen. Pienryhmä-nä toimiva rippikoulu on tarkoitettu nuorille, joilla jokin oppimiseen liittyvä asia vaatii erityistä ponniste-lua. Tähän ryhmään voi ilmoittautua suoraan ripariyhymän ohjaaja Maija Hannoselle, p. 0400 309 772 tai sähköpostilla maija.hannonen@evl.fi.

Ikävä riparille

Henna Halmela (15 v.) oli kesäkuus-sa Pihlavan seurakunnan riparil-la Silokallion kurssikeskuksessa. Nyt hän osallistuu isokoulutuk-seen päästäkseen taas riparille. Ensimmäinen mahdollisuus isoseksi on jo hiihtolomaleirillä, joka pide-tään kotoisasti Onnenkallion leiri-keskuksessa.

— Rippikouluun on ikävä, tote-aa Henna, jonka oma ripari parani vanhetessaan.

hyvä kysymys

Lasten kanssa perhekerkossa

Perhekerkko on seurakunnan yhe-teinen jumalanpalvelus, jossa ote-taan huomioon erityisesti lapsiper-heet. Mikä on perhekerkko tai per-hemessu? Vastaajana Noormarkun kappelinaisen **Samu Repo**.

Miten perhekerkko eroaa tavallisesta pyhäpäivän jumalanpalveluksesta?

— Liturgiassa, virsissä ja saarnassa käytetään kielitä, jota kaiken ikäi-set pystyvät seuraamaan. Tämän lisäksi perhekerkossa tärkeä osa on kuvilla ja tekemisellä.

Entä perhemessu? — Perhemessu on perhekerkko, jos-sa on mukana ehtoollinen. Ehtool-lisosassa käytämme myös lyhyttä ja selkeää kaavaa. Ehtoollinen koros-taa, sitä miten me kaikki eri ikäiset olemme yhtä Jumalan edessä, kun olemme samassa ehtool-lispöydässä.

Aina lapset eivät jasta istua ja rauhoittua. Miten lasten kanssa selviytyy kirkkomatkasta?

— Paras tapa varmasti asennoitua perhekerkkoon on itse rauhoittua ja ajatella, että perhekerkossa kohda-taan muita, jotka ovat samassa elä-

— Parina ensimmäisenä päivänä halusin kotiin. Sitten alkoivat tapahtumat ja kaverit tulla tärkeiksi. Kun piti lähteä kotiin, toivoi riparin jatkuvan. Viimeisenä iltana oltiin hai-keita, hän muistelee.

Rippileiriin mahtuu oppituntien ohella paljon vapaa-aikaakin, jolloin pelattiin lentopalloa tai vain juteltiin. Ennen leiriä rippikoululaiset esimerkiksi osallistuivat nuortenleiritoihin ja muutaman kerran jumalanpalveluksiin. Kirkossa Henna kävi muutenkin.

— Pidän jumalanpalveluksen rauhallisesta tunnelmasta.

Pihlavan rippikouluissa kaikki ovat yleensä ainakin äällisin puolin tuttuja. Isoiset osasivat hommansa ja olivat mukavia. He näyttivät, miten toimitaan. Melkein rippikoulu-laisten ikäisinä he myös ymmärsivät hyvin leiriläisiä.

Isoiskoulutuksiin voi vielä tulla mukaan.

MAIJA-LEENA SEPPÄLÄ

lapsille

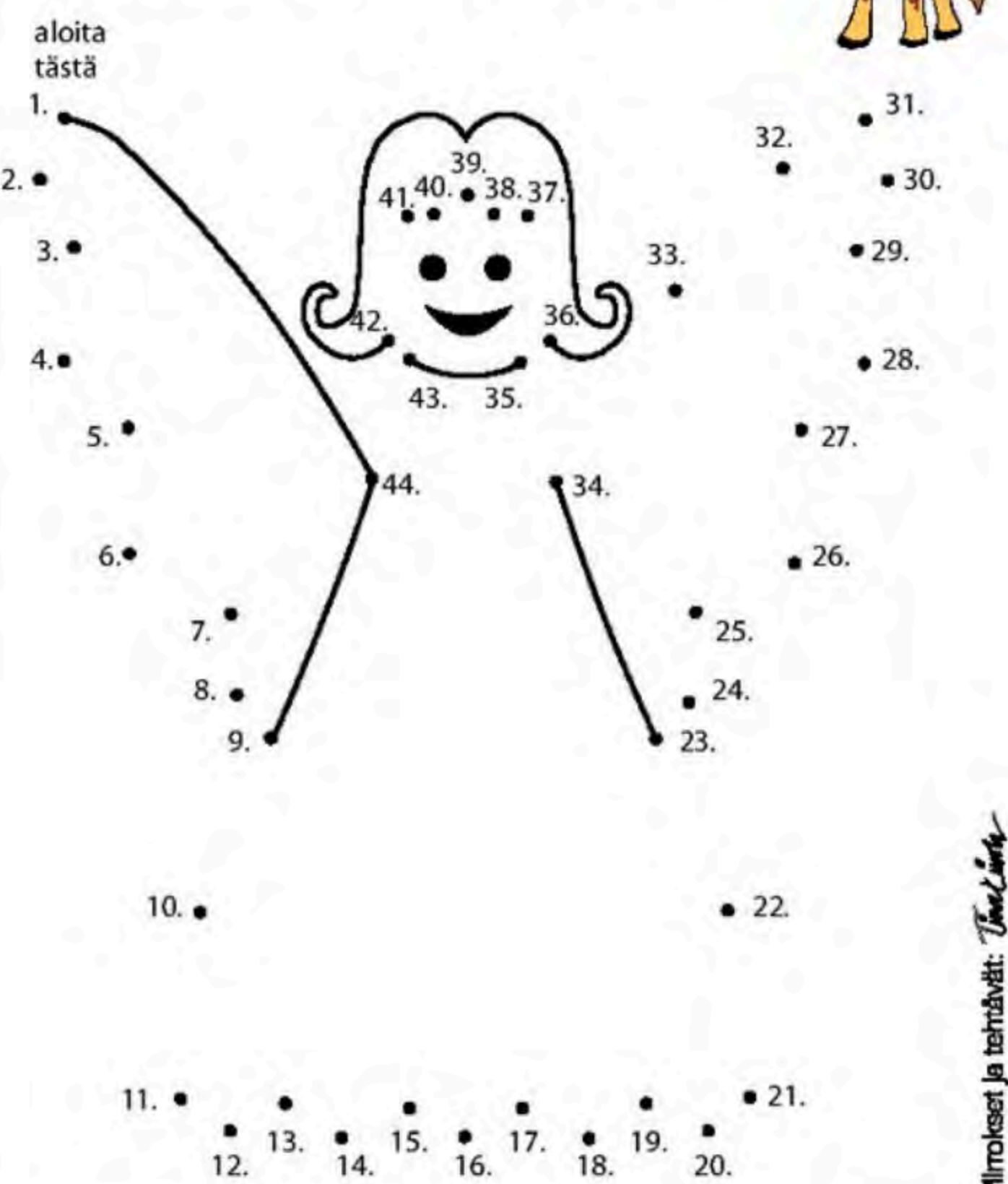

Kieppu ja ystävät

PIIRRÄ KUVA VALMIIKSI

Kun piirrät kuvan valmiiksi numerjärjestyksessä, saat selville jotakin ihanaa. Meillä kaikilla on oma

SUOJELUS

Piirroksen ja tehtävän: Toni Seppälä

Syyslomaleirit Silokalliolla

Varhaisnuorten syyslomaleireille ilmoittautuminen netissä sähköisellä lomakkeella.

Kaksi yötä ja kolme päivää leiri-elämää on tarjolla syysloman ohjelmaksi Porin seurakuntien varhaisnuorten leireillä. Syyslomaan mahtuu kuusi eri leiriä.

Leireille otetaan 28 osallistujaa, paitsi 12-14 -vuotiaitten tyttö-poika-leireillä 24 ja pienryhmäleireillä 10 osallistujaa. Varalle otetaan ilmoittautu-essa 10 lasta.

Leirit ja ohjaajat

Kaikki leirit järjestetään Silokallion kurssikeskuksessa Ulvilan Kullaalla. Ensin mainittu ohjaaja vastaa leiriä koskeviin kysymyksiin.

- **22.-24.10.** Tyttöleiri 7-11 -vuotiaille, Kristiina Randell p.0400 309 816, ja Tanja Häkkinen.
- **22.-24.10.** Poikaleiri 7-11 -vuotiaille, Mikko Jokinen p.0400 309 823, ja Vesa Saarela.
- **22.-24.10.** Isovanhempien ja 7-12 -vuotiaiden lastenlasten leiri. Seija Katajisto p.0447 309 729, ja Eija Kymäläinen.
- **24.-26.10.** Tyttöleiri 7-12 -vuotiaille, Maija Salmijärvi p.0400 309 796, sekä Kristiina Randell ja Katja-Maaria Vilen.
- **24.-26.10.** Pienryhmä leiri 7-11vuotiaille, Maija Hannonen p.0400 309 772, ja Katriina Mäki.
- **24.-26.10.** TyPo 12-14 vuotiaille, Anne Saarela p. 0400 309 836, sekä Seija Katajisto ja Sinikka Hännikkälä.

Majoitus Silokalliolla 4 hengen huoneissa, ruokailuissa (aamiaisen, lounas, välipala, päivällinen ja iltapala) huomioidaan allergiat.

Oppia toisen kunnioittamiseen

On helpompi vastata kysymykseen, ketä kiusataan kuin löytää tyypillinen kiusaaja.

Koulukiusaaminen on ryhmädynamiikkaa. Yksilönä ei kukaan hyväksy kiusaamista, toteaa Christina Salmivalli.

Kiusaamisessakin joukossa tyhmyys tiivistyy.

Suomi on tunnettu ja tunnustettu arvostettuna koulumaana. Pisa tutkimusten tulokset herättivät keskieuropalaiset opettajat, mikä saa oppilaat menestymään. Toki kriittisiäkin arvioita oli kuultavissa.

Aivan uusi vientituote syntyi KivaKoulu -ohjelmasta, sillä koulukiusaaminen on kaikkialla totta ja nyt myös sen estäminen. Turun Yliopiston porilaistutkija professori **Christina Salmivalli** ei peittele tyytävyyttään.

Mistä idea?

Christina Salmivalli kiinnostui koulukiusaamisen syistä jo kirjoittaessaan omaa graduaan. Jatko-opiskelijana ja väitöskirjassaan nousi kysymys, miten voin vaikuttaa, jotta kenenkään ei tarvitsisi kokea omassa koulussaan oppilastoverien kiusaamista. Miten koulun opetussuunnitelman voisi rakentaa sellaiseksi, että kiusaamista voisi vähentää.

Helsingissä ja Turussa toteutettiin interventiotutkimus opettajien opetusmateriaalista. Saatua aineistoa alettiin hyödyntää ja kirjoitetaan käytännön sovellutuksiksi, kun Opetusministeriö myönsi taloudellisia resursseja. Samalla oli syntynyt vientituote, jota jo nyt on käännetty usealle kielelle ja oppituntipaketteja myydään eri maihin. Yhteistyökumppanit eri maissa antoivat tilaisuuden vastata tarpeeseen. Käynnistynyt projekti vaatii ponnisteluja, koska tarkalleen ei ole tiedossa, millainen tuote ja mitä materiaalia tarvitaan. Lisenssien myynti alkaa lokakuussa.

Kuka kiusaa?

Oikeastaan on paljon helpompi vastata kysymykseen, ketä kiusataan kuin löytää tyypillinen kiusaaja. Kiusaaminen esiintyy koulumaailmassa mitä erilaisimmissa muodoissa.

— Ala- ja yläasteella esiintyvä kiusaaminen kohdistuu hyvin usein sellaiseen koululaiseen, joka ihmisenä on arka, ujo ja epävarma. Hän ei ole mukana luokan enemmistön sosiaalisissa kuvioissa. Kiusattu ei ole useinkaan kyllin voimakas pitämään puoliaan, kuvailee Salmivalli.

Yksilötasolla ongelmasta puhuttaessa periaatteessa kukaan ei hyväksy kiusaamista, mutta tässäkin toteutuu vanha sanonta, joukossa tyh-

myys tiivistyy. Koulukiusaaminen on ryhmädynamiikkaa, jossa kiusaamisen mekanismit laukeavat. Jollakin oppilaalla on halu olla uhkaava ja tarve saada valta-asema yhteisössä. Hän manipuloi muita oppilaita ja helppo voitto on heti tiedossa.

— Hauskanpito heikomman kustannuksella on oivallinen keino ja ympäristö takaa sosiaalisen palkkion. Kiusattu kokee julkisen nöyryytyksen. Tämä saattaa kohdistua myös opettajaan. Luokkaa mittaa, paljonko opettaja kestää. Oppilas saattaa sanoa julmastakin tapahtumasta, se oli vain leikkiä.

Toimintamalli

Ryhmässä ei osaa ajatella muuta kuin omasta näkökulmastaan, ei koskaan kiusatun kannalta. Kukaan ei edes vaivaudu miettimään, mil-

tä toisesta tuntuu. KivaKoulu -projektin lähtökohta onkin siinä, että ohjelma ei yritä vaikuttaa kiusaajiin tai kiusattuihin, vaan siihen sosiaaliseen ympäristöön, missä kiusaaminen tapahtuu. Kaikki ovat vastuussa kiusaamisen lopettamisesta.

— Kun suuri enemmistö ei anna palkkiota, syntyy uusi tilanne. Yksilön vastuuntunto herää. Se on kuin avain, joka vaikuttaa ryhmän käyttäytymiseen, jatkuuko vai loppuuko.

Kiusaaminen on saanut myös uusia kanavia sosiaalisen median myötä. Nettikiusaaminen olisi vielä kymmenisen vuotta sitten ollut aivan tuntematon käsite. Erot tyttöjen ja poikien välillä ovat selvät. Tyttöjen tapa, epäsuora toiminta, saa muotonsa siinä, että joku eristetään ryhmästä tai pyrkyy kertomaan, kenen kanssa saa olla ja kenen ei. Poikien suora toiminta tulee eri muodoissaan iholle.

Koulu pyrkii opettamaan turvallisia strategioita, joilla oppilas voi toimia, tukemaan siinä, että minä ihmisenä saan huutaa ”peli seis.” Oppilas voi suoraan soveltaa oppimaansa ja sanoa kiusatulle, minä olen sinun puolellasi. Tuo on ikävää ja ihan tyhmää, mitä sinulle tehtiin. Lapsikin tajuaa vastuullisuuden ja sen vaikutuksen. Sen avulla hän oppii ymmärtämään, mitä on toista kunnioittava käytös. Jokainen ansaitsee tulla kohdatuksi kunnioitavasti. Mielelläni kuulen Jeesuksen eettisen opetuksen, älä tee toiselle sitä, mitä, et haluaisi itsellesi tapahtuvan tai Raamatun ajatuksen, kisailkaa toinen toistenne kunnioittamisessa. Humanismi ja teologia kohtaavat, leikkaavat toisensa ihmisen arjessa. Tiedämme, mitä ihmissuhteissa on arvostava tai loukkaava viestintä. Suomalainen pystyy laulamaan toisen vaikka suohon.

Suomalainen yliopistomaailma joutuu lunastamaan paikkansa. Kun ensimmäinen sopimus KivaKoulun materiaalin tuottamisesta sai vuonna 2006 ministeriön tuen, tuskin kukaan osasi arvata, millainen seikkailu oli odotettavissa.

Oma työ tutkijana on vienyt Christina Salmivallin innostuneiden ihmisten pariin koulumaailmaan, jossa voi jakaa omaa osaamista ja saada työlleen palautetta. Samalla joutuu pohtimaan tutkimushaasteita, tukemaan jatko-opiskelijoita. Niin ja hetkinen, vai onko tehtävänä vientiin keskittyvä business?

TEKSTI JA KUVA
HANNU SALONJOKI

Eks tiä

Lapset alttaritaulussa

Taiteilija Elin Danielson-Gambogin alttaritaulu ”Jeesus siunaa lapsia” antaa oman luonteensa vaaleasävyiseen Ahlaisten kirkkoon. Vuonna 1888 valmistunut alttaritaulu on harvinaisuus: aihe on poikkeuksellinen kirkkojen alttaritauluissa, mutta niin oli sen tekijäkin.

Elin Danielson-Gambogi syntyi Noormarkussa 3.9.1861 ja kuoli uudenvuodenaattona 1919 Antignanossa Italiassa. Hän oli 1880-luvun ranskalaisen ulkoilmamaalauksen ja naturalismin johdonmukaisim-

pia edustajia Suomessa. Hän maalasi maisemia, asetelmia, henkilökuvia ja muotokuvia. Erityisen mielellään hän maalasi lapsia ja naisia.

Alttaritauluja Elin Danielson-Gambogi teki kolme, ensimmäisen Ahlaisten kirkkoon. Sen lisäksi jäljellä on Kemiön kirkkoon 1897 valmistunut maalaukseen Noormarkun kirkon alttaritaulu vuodelta 1899 paloi kirkon mukana vuonna 1918.

Ahlaisten kirkon alttaritaulun taiteilija maalasi palattuaan Pariisista Noormarkkuun vuonna 1888. Työn pohjana on Markuksen evan-

keliumin kuvaus: ”Jeesuksen luotiin lapsia, jotta hän koskisi heihin. Opetuslapset moittivat tuojia,

mutta sen huomattessaan Jeesus narkästyi ja sanoi heille: Sallikaa lasten tulla minun luokseni, älkää estäkö heitä. Heidän kaltaistensa on Jumalan valtakunta.” Kuvaus Jeesuksesta lasten kanssa puhuttelee myös siksi, että taiteilija käytti alttaritaulunsa malleina oman kylä ja lähikuntien ihmisiä. Maalauksessa on kaikkiaan kahdeksan henkilökuva.

Danielson-Gambogin taide on

saanut suurta arvostusta vasta viime vuosikymmeninä. Taiteen historia unohti hänet, koska töitä ei pidetty kovinkaan uutta luovina. Elin Danielson-Gambogin muistomerkki löytyy Noormarkun Klubin puutarhasta. Noormarkkulaisen **Anja Karkku-Hohdin** teos paljastettiin siellä vuosi sitten.

MAIJA-LEENA SEPPÄLÄ